БУГУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 237 (19.908). • 1987 йил 16 октябрь, жума • Баҳоси 3 тийин.

ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА — МЕҲНАТ БАЙРАМИ

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАҲСУЛОТЛАР

◆ **Чирчиқдаги Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг меҳнатчилари шанбалик куни пландан ташқари ўнлаб минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришни режалаштирдилар.**

Коллективда меҳнат байрамига фаол тайёргарлик кўрила бошлади. Барча бўлинмалар, цехлар, участкаларда, ҳар бир иш жойида хом ашё ва материаллар жамлаб қўйилмоқда. 17 октябрь куни металлурглар тежалган ресурслардан қарийб 15 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарадилар.

Коммунистик шанбаликда ҳаммаси бўлиб бир неча минг киши қатнашади.

БЕШ РЕСПУБЛИКА МЕҲНАТЧИЛАРИГА

◆ **Муборак газни қайта ишлаш заводининг коллективи шанбалик куни магистрал газ қувурларига пландан ташқари бир миллион куб метрдан кўпроқ ёқилғи жўнатади. Бу газ Ўзбекистон, Қозоғистон, Россия Федерацияси, Қирғизистон ва Тожикистон шаҳарлари, қишлоқларига, корхоналарига етиб боради. Пландан ташқари 27 тонна олтингугурт бериш ҳам режалаштирилди. Коллектив тежалган энергия ва химиявий моддалардан фойдаланиб ишлайди.**

Шанбалик куни 500 га яқин газни қайта ишловчилар иш жойига чиқадилар. Технология қурилмалари ёнидаги вахтадан бўш бўлган кишилар пахта теримида деҳқонларга ёрдам берадилар.

(ЎзТАГ).

КРЕМЛДА УЧРАШУВ

14 октябрь куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачев Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг 43 (навбатдан ташқари) мажлисида қатнашган УИЁКга аъзо мамлакатлар ҳукумат делегацияларининг раҳбарлари ва қардош партиялар Марказий Комитетларининг секретарлари билан учрашди.

Учрашувда БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси Г. Атанасов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БКП Марказий Комитетининг секретари Г. Филипов; ВСИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВХР Министрлар Советининг Раиси К. Грос, ВСИП Марказий Комитетининг секретари М. Немет; ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Во Ван Кнет, ВКП Марказий Комитетининг секретари Ву Оань, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штоф, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГБСП Марказий Комитетининг секретари В. Яровински; Куба Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Куба Республикаси Давлат Кенгаши ва Министрлар Совети Раисининг ўринбосари К. Р. Родригес, Куба Компартияси Марказий Комитетининг секретари Л. Сото; МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХР Министрлар Советининг Раиси Д. Содном, МХРП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, МХРП Марказий Комитетининг секретари Д. Моломжамц; ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси З. Месснер, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Марказий Комитетининг секретари М. Возняк; РКП Марказий Комитети Сиёсий Ижроия Комитетининг аъзоси, РСР ҳукуматининг Бош министри К. Дэсклеску, РКП Марказий Комитети Сиёсий Ижроия Комитети аъзолигига кандидат, РКП Марказий Комитетининг секретари И. Стоян; ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал, ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧКП Марказий Комитетининг секретари М. Якеш қатнашдилар.

Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитетининг секретари В. А. Медведев ҳозир бўлдилар.

УИЁК сессиясида қатнашган қардош мамлакатларнинг делегациялари номидан З. Месснер сўзга чиқди. У мажлиснинг иши ва асосий якунлари ҳақида, унда қабул этилган қарорлар тўғрисида ахборот берди. Мажлис социалистик мамлакатлар қардош партиялари раҳбарларининг Москвада 1986 йил ноябрида ўтказилган амалий учрашувида иқтисодий ҳамкорлик механизмини қайта қуриш тўғрисида эришилган аҳдномаларни рўёбга чиқаришда муҳим қадам бўлди. Сессия социалистик иқтисодий интеграцияни чуқурлаштириш ва кенгайтириш учун куч-ғайратларни янада жадаллаштириш зарурлигини таъкидлади.

М. С. Горбачев ўз нутқида УИЁК сессиясининг иши социализм мамлакатлари ҳар томонлама ҳамкорлигини янада такомиллаштириш ва ривожлантиришнинг объектив эҳтиёжларини акс эттираётганлигини таъкидлаб ўтди.

Ўтган йиллар шундан далолат беради: УИЁК ҳар бир мамлакатнинг манфаатларига ҳам, шунингдек, социализмнинг умумий манфаатларига ҳам яхши хизмат қилди. Бироқ эндиликда қардош мамлакатлар иқтисодий тараққиётнинг янги марраларига чиқиб олаётган пайтда уни жиддий равишда қайта қуриш талаб қилинади. Халқ хўжалигини бошқаришнинг самаралироқ форма ва усуллари ишлаб чиқилмоқда, асосий хўжалик бўғинининг мустақиллигини оширишга алоҳида эътибор берилмоқда. Бу эса планлаштиришнинг афзалликларидан фойдаланишдан воз кечишни асло билдирмайди. УИЁК фаолиятида ҳам ҳамкорлик планларини мувофиқлаштиришни корхоналар ва илмий-тадқиқот муассасалари ўртасидаги бевосита ишлаб чиқариш алоқаларини ривожлантириш янада узвий равишда боғлаб олиб бориш таъминланиши керак.

Социалистик меҳнат тақсимотининг коллектив концепциясини ишлаб чиқиш тўғрисидаги қарор УИЁК сессияси ишининг муҳим натижаларидан бири бўлди, деб уқтирди М. С. Горбачев. Ҳамкорликнинг, ихтисослантириш ва кооперациялашнинг узоқ муддатли мезонларини аниқлаб олиш УИЁКга кирувчи ҳар бир мамлакатга ички имкониятларни тўлиқроқ аниқлаш, ўз қиёфасини намоён этиш, социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш ва социалистик ҳамдўстликнинг умумий вазифаларини ҳал этишга кўмаклашиш имконини беради.

Интеграциялашни янада чуқурлаштириш, УИЁК ишини қайта қуриш йўлида бир талай қийинчиликлар бор ва келгусида ҳам бўлади, аммо мамлакатларимиз бир ёқадан бош чиқариб, чинакам ўртоқлик руҳида, социалистик тарзда иш тутиб, бу қийинчиликларни шак-шубҳасиз бартараф этадилар. Совет Иттифоқига келганда, шуни айтиш керакки, у социализм мамлакатлари билан ҳамкорликни ўз сиёсатининг энг муҳим, устун йўналиши деб ҳисоблайди.

М. С. Горбачев қайта қуришнинг янги босқичидаги баъзи масалаларга ҳам тўхталди, Советлар мамлакати КПСС Марказий Комитетининг январь ва июнь Пленумларидан кейин шу босқичга кирганлигини айтди, қайта қуришнинг мотори ва кафили бўлган партия фаолиятининг асосий йўналишлари ҳақида ахборот берди. Биз ўз мамлакатимизда қилинаётган ишларни қандайдир мутлақ ҳақиқат деб асло ҳисоблаётганимиз йўқ, деб таъкидлади у. Барча қардош партиялар ва мамлакатлар изланиш билан шуғулланмоқдалар ва шу изланиш давомида коллектив тажриба орттирилмоқда.

М. С. Горбачев баъзи бир актуал халқаро проблемалар ҳақида гапириб, СССР билан АҚШ ўртасида ядровий ракеталарнинг икки турини тугатиш тўғрисида битим тузиш учун реал имконият борлигини таъкидлади. Шу тариқа социализм мамлакатлари талаб қилиб чиқаётган қуролсизланиш соҳасида амалий қадамлар қўя бошланган бўлур эди. Халқаро муносабатларда янги сиёсий тафаккур тантана қилиши учун, халқаро хавфсизликнинг ялпи системаси ғояси реалликка айланиши учун биргаликдаги куч-ғайратларни ошириш муҳимдир.

Пировардида Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги байрами билан боғлиқ бўлган тадбирларнинг ўтказилиши ҳақида учрашув қатнашчиларига ахборот берилди.

Учрашув иштирокчилари номидан К. Грос суҳбат учун М. С. Горбачевга миннатдорчилик билдирди ва қайта қуришни амалга оширишда совет халқига катта муваффақиятлар тилади.

Учрашув самимият, тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди.

(ТАСС).

ЯНГИЛАНИШ ЙЎЛИДА

М. С. Горбачев танланган нутқлари ва мақолаларининг тўртинчи томи босмадан чиқди. Унга киритилган ҳужжатлар 1986 йилнинг июлидан 1987 йилнинг апрелигача бўлган даврни ўз ичига олади, уларда ички ва халқаро сиёсатнинг энг муҳим муаммолари кенг мажмуаси ёритиб берилган. Мураккаб ва масъулиятли давримизда тафаккур ва фаолиятни қайта қуриш ғояси ҳужжатларда тўла-тўкис баён этилган.

Том материалларида партия социал сиёсатини қайта қуришнинг ҳам кундалик, ҳам узоқ муддатли истиқбол проблемалари инсон омилининг ошиб бораётган йўлига тааллуқли масалалар батафсил таҳлил қилинган. Уруш ва тинчликнинг жаҳоншумул масалалари муфассал ёритилган.

Китобни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ!

- **Пахта — республикамизнинг бойлиги ва ғурури!**
- **17 ва 18 октябрда ҳамманинг ўрни пахтазорда бўлсин!**
- **Улуғ Октябрь 70 йиллигига бағишланган коммунистик шанбаликни «оқ олтин» теримида зарбдор меҳнат билан нишонлайлик!**
- **Сиз терган ҳар бир килограмм пахта машаққат билан етиштирилган ҳосилимизни қутқариб қолишга қўшилган муҳим ҳисса бўлади!**

ЕТИШТИРИЛГАН БОЙЛИКНИ ТЕРИБ ОЛИБ САҚЛАБ ҚОЛАЙЛИК

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОНИ УРУШ ВА МЕҲНАТ ВЕТЕРАНЛАРИ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ А. И. САИДОВ.

Ўзбекистоннинг Тошкент ҳамда бошқа областлари далаларида мўл «оқ олтин» ҳосили етиштирилди. Ҳозир пахта ҳосилининг тақдири тўғрисида жон куйдирмаётган инсон топилмайди, деса бўлади.

Механизаторлар теримда улгуришмаяпти: ёғин-сочин халақит қилмоқда. Аммо пахтакорларнинг меҳнати билан етиштирилган шу бойликнинг нобуд бўлишига йўл қўйиш мумкин эмас. Районимизнинг барча маҳаллаларидаги ўнлаб пенсионерлар ҳар куни пахтазорларга чиқишмоқда. Набиралар ҳам боболари билан бирга бормоқдалар. Қарилик гаштини сураётган, ҳали меҳнат қилишга кучи етадиган биз каби кишилар минг-минглабдир. Зотан биз ҳаммамиз биргаликда республиканинг улкан хирмонига салмоқли ҳисса қўша оламиз.

Меҳнат байрами — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган коммунистик шанбалиги яқинлашиб қолди. Тошкентнинг Акмал Икромов районидаги уруш ва меҳнат ветеранлари ҳосил тақдирига лоқайд бўлмаган кишиларнинг ҳаммасини 17-18 октябрь кунларини пахта далаларида зарбдор меҳнат билан нишонлашга чақирадилар. Етиштирилган пахтанинг сўнгги чаноғигача йиғиб-териб олишда деҳқонларга ёрдам берайлик!

(ЎзТАГ).

Ҳамид ҒУЛОМ, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси, СССР Давлат мукофоти лауреати

ПАХТА — УМУМИЙ ТАҚДИРИМИЗДИР

Яқинда Тошкент ва Сирдарё областларининг бир қанча хўжаликларида бўлдим. Қайси деҳқон билан суҳбатлашмай, ҳамманинг овозида ҳосил тақдиридан ташвишланиш бор эди. Мен ҳам пахта — механизаторнинг ҳам, сабзавотчининг ҳам, инженер, ёзувчининг ҳам умумий тақдиридир, деб ўйлайман. Пахта миллий ифтихоримиз ва шон-шуҳратимизгина эмас, нонимиз ҳамдир.

Бу йил республиканинг пахта далаларида фавқулодда вазият вужудга келди. Ҳосил ҳеч қачон осонлик билан қўлга кирмайди, лекин бу йилги пахта бизга айниқса қийин тушадиган кўринади. Кўкламнинг чўзилиб кетиши, эрта совуқ тушиши, кутилмаган ёмғирлар пахтанинг етилиш муддатларини чўзиб юборди. Лекин биз об-ҳаво инжиқликларидан қанчалар нолимайлик, гап-сўз билан вазиятни ўзгартириб бўлмайди. Кечикиб бўлса-да, ҳосил етиштирилди. У чакки бўлмади. Эндиги асосий вазифа уни қутқариб қолишдан иборатдир. Ҳаво очиқ бўладиган кунлар жуда оз қолди. Бунинг учун ҳамма резервларни сафарбар этиш керак.

Жамики терим машиналари далага чиқарилса, республиканинг хирмони анча катталашади. Машина уддалай олмайдиган жойларда эса одамлар ёрдам берадилар. Ўзингиз ўйлаб кўринг. Бир кунда ҳосил теримига 5 миллион киши чиқиб, ҳар бир киши 60 килограммдан пахта терса 300 минг тонналик хирмон кўтарилади. Бу эса йиллик планнинг қарийб 5 процентини ташкил этади.

Олдимизда коммунистик шанбалик кунлари турибди. «Оқ олтин» умумхалқ жамғармасига шахсий ҳисса қўшиш ҳар бир номусли граждаиннинг, ватанпарварнинг, меҳнатга лаёқатли барча аҳолининг бурчидир.

Ўзим шанбалик кунлари Чиноз районидаги Киров номли колхоз меҳнаткашлари ҳузурига — Турсуной Охунова ватанига бораман. Ҳамкасбларим ҳам мен билан бирга боришади. Сўз усталари республиканинг ҳамма областларига, Қорақалпоғистонга борадилар. Улар йиғим-теримнинг долзарб кунларида пахтакорлар ҳузурида бўлишни бевосита бурчлари, деб ҳисоблайдилар.

(ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 15 октябрга бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	1,31	63,63	0,81	27,17
Бухоро	2,63	53,02	2,72	42,30
ҚҚАССР	1,60	49,27	1,56	42,37
Сурхондарё	2,24	48,12	2,89	49,84
Фарғона	2,78	38,83	1,98	14,29
Тошкент	4,44	37,21	4,66	28,22
Қашқадарё	1,64	34,92	1,78	28,90
Сирдарё	3,07	29,44	3,32	29,82
Жиззах	2,75	29,36	2,40	23,00
Андижон	1,66	28,54	0,70	5,80
Наманган	2,11	28,34	2,02	11,32
Навоий	1,94	28,28	1,93	17,97
Самарқанд	1,86	26,08	2,10	17,88
Республика бўйича:	2,30	38,28	2,26	26,25
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	3,90	67,97	2,28	17,36
Сурхондарё	3,18	58,51	5,00	69,25
Наманган	2,44	38,90	—	—
Қашқадарё	2,28	31,63	3,52	32,69
Бухоро	0,86	16,26	1,10	1,10
Республика бўйича:	2,80	48,46	4,32	54,21

14 ОКТЯБРЬ КУНИ РЕСПУБЛИКАМИЗ ДАЛАЛАРИДАН 131540 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЕРИБ ОЛИНДИ. МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ ТАЙЁРЛАГАН ПАХТАМИЗ 2189556 ТОННАДАН ОШИБ КЕТДИ.

БИР КУНДА АГРЕГАТЛАР БУНКЕРИДАН 72118 ТОННА, МАВСУМ БОШИДАН БЕРИ 839880 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» ТЎКИЛДИ.

ҲУРМАТ ШОҲСУПАСИ

14 октябрь куни энг юқори кўрсаткичга эришганлар:

Урта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз механизатори Рустам Абдуразоқов икки қаторли машинаси бункеридан 15 тонна «оқ олтин» тўкди.

•

Москва районидаги «Ленинград» колхозининг чевар теримчиси Садбархон Ҳасанова 8 тонна пахта териб, зиммасига олган социалистик мажбуриятини бажарди.

•

Олот районидаги Энгельс номли колхоз аъзоси Гулзода Остонова бир кунда 283 килограмм «оқ олтин» теришга эришди.

ОБ-ҲАВО

Ўзбекистон ССР Гидрометеорология марказининг хабар беришича, республикада ҳаво бироз булутли бўлиши кутилади. Шарқдан секундига 3—8 метр тезликда шамол эсади. Кечаси 0—5 даража иссиқ бўлади, баъзи жойларда ҳаво 3 даражагача совийди. Кундузи 12—17, жанубда 20 даражагача иссиқ бўлади.

Тошкентда ҳаво кам булутли бўлади. Шарқдан шамол эсади, 2—7 даража иссиқ бўлади. Кечаси 0—2 даража иссиқ бўлиб, тупроқнинг устки қатлами 3 даражагача музлайди, кундузи 15—17 даража иссиқ бўлади.

(ЎзТАГ).

МАТБУОТ МАРКАЗИ УЧУН ИНТЕРВЬЮ

БАҲОНА ИЗЛАМАЙ

Утган жала-ёмғирлар Самарқанд областида пахта тайёрлаш суръатларини пасайтириб юборди. Об-ҳаво маълумотларига кўра, яна ёмғир ёғиши мумкин. Бундай шароитларда ҳосил учун курашдаги ҳар бир соат ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Ҳозир етиштирилган пахтани йиғиштириб олиш ва қайта ишлаш учун ҳамма резервларни сафарбар этиш зарур. Область агросаноат комитетининг раиси Муртазо ХОЛБЎТАЕВ ҳозирги шароитларда бунинг учун нима ишлар қилинаётганини ЎзТАГ мухбири Л. Токаревга айтиб берди.

— Ёмғир самарқандлик пахтакорларнинг ҳосилнинг асосий қисмини машинада териб олиш ниятларини ўзгартирмади. Бунинг учун ҳамма шароитлар яратилган: ғўза туплари зарур қалинликда экилган, терим техникаси ва механизатор кадрлар тайёрланган.

Жами 150 минг гектар пахтазордан 110 минг гектари машина теримига ажратилган. Лекин уруғлик пахта етиштирилган қолган далада ҳам биринчи қўл теримидан кейин терим машиналари далага чиқади. Ёмғир бошлангунича машиналар 20 минг гектар пахтазорда ишлаб бўлганди. Бу нарса терим суръатларини бирдан кўтариб юборишга имкон берди. Областнинг ҳамма районларида машиналар бир текисда ишлади — бир кунда йиллик планнинг икки процентидан кўпроғини терди. Жомбой райони пахтакорларининг ишларини алоҳида айтиб ўтишни хоҳлардим. Бу ерда машиналар кейинги бир неча йил ичида илк бор далага кўплаб чиқарилди.

Теримнинг дастлабки кунларида камчиликлар ҳам маълум бўлиб қолди. Область агросаноат комитети ва район агросаноат бирлашмасининг мутахассислари синчиклаб текшириб чиққанликларига қарамай, айрим хўжаликларда носозликлар сабабидан техника пахтазорларда тўхтаб қолди. Масалан, Большевик районидаги «Чимбойобод» колхозида шундай бўлди. Шунинг учун ҳам областда жала-ёмғир бошланганида область агросаноат комитети район агросаноат бирлашмаси билан хўжаликларнинг раҳбарларидан пахта териш техникасининг ҳолатини яна бир марта текшириб чиқишни талаб қилди.

Ҳозир область хўжаликларида 2300 та терим агрегати бор. Шуларнинг ҳар биттаси бир кунда 4 тоннадан пахта терса, жами 9200 тонна — йиллик планнинг 2 проценти миқдорида териладн. Область агросаноат комитети район агросаноат бирлашмаси билан хўжаликларнинг раҳбарларини айни шунга йўлламоқда. Механик-ҳайдовчиларнинг меҳнат қилишлари ва дам олишлари учун нормал шароитлар яратиш, улар орасида ҳақиқий социалистик мусобақа ташкил этиш керак.

Пахта йиғим-теримига меҳнатга лаёқатли бутун қишлоқ аҳолисини сафарбар этиш борасида муайян ишлар қилинди. Район агросаноат бирлашмасининг мутахассислари, қишлоқ Советларининг депутатлари уйма-уй айланиб чиқмоқдалар. Ҳозир далаларда 60 мингдан кўп колхозчи ва совхоз ишчилари, қишлоқ аҳолиси ишламоқда. Ҳозирча булар етарли. Машиналар бутун майдондан икки карра ўтиб чиққанидан кейин, қолган ва тўкилган пахтани териб олишдагина шаҳарликларнинг ёрдами керак бўлади.

Пахта қабул қилиш ва тайёрлаш уюшқоқлик билан ўтмоқда. Пахта тойлаш графикдан илдам бормоқда. Октябрь ойида тойланган бутун пахтанинг 82 проценти экспортга жўнатилганлиги эътиборга сазовордир. Шу мавсумда пахта заводлари пахта сортининг пасайишидан бирон тийин ҳам йўқотгани йўқ. Яъни, барча истеъмолчилар — совет тўқимачилари ҳам чет эл фирмалари ҳам Самарқанддан аъло сифатли тола олди.

ЖАДАЛЛАШТИРИШ ВОСИТАЛАРИНИ ИШГА СОЛАЙЛИК

15 октябрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида тайёрлов комиссиялари раисларининг кенгаши бўлди. Бу комиссиялар Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1988 йилги плани ҳамда Давлат бюджети лойиҳаларини кўриб чиқиш учун доимий комиссияларнинг аъзоларидан тузилган. Лойиҳалар Ўзбекистон ССР Олий Советининг бўлажак олтинчи сессияси муҳокамасига тақдим этилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советти Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов кенгаш қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади. У ҳозирги масъулиятли даврда доимий комиссияларнинг олдида турган вазифалар тўғрисида ва халқ хўжалигини ривожлантириш ҳозирги босқичининг хусусиятлари ҳақида сўзлаб берди. Келгуси йил бутун мамлакат каби Ўзбекистон меҳнат коллективлари учун ҳам кўп жиҳатдан умуман бутун ўн иккинчи беш йиллик натижаларини белгилаб берувчи бурилиш йили бўлиб қолиши таъкидлаб ўтилди. Бу йил янги хўжалик механизми тўла ишлай бошлайдиган, планлаштиришнинг янги тартиби кучга кирадиган, меҳнат коллективлари эса хўжалик ҳисоби, ўз харажатларини ўзи қоплаш, ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш шароитида ишлашга ўтадиган биринчи йил бўлади. Шунга мувофиқ план ва бюджет лойиҳалари партия XXVII съездининг совет жамияти тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўлига, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь ва июнь Пленумларининг йўл-йўриқларига тўла-тўкис мувофиқ келиши керак. Лойиҳалар халқ хўжалиги барча тармоқларининг пухта ишлашини таъминлашга, бошқаришни амалда қатъиян ислоҳ қилишга кўмаклашиши лозим.

Комиссиялар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириқларини бажариш чоғида ана шу омилларнинг ҳаммасини эътиборга олишлари зарур. Олий Совет Президиуми республика ҳукумати Олий Советга тақдим этган 1988 йилги план ва бюджет лойиҳаларини комиссияларнинг дастлабки тарзда кўриб чиқишлари учун топширди. Депутатлар шу йилги иш якунларини чуқур таҳлил этишлари лозим бўлади. Шу йил бошидан бери саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва чорвачиликни ривожлантириш соҳасида муайян ижобий силжишларга эришилганлиги, аммо бир қанча соҳаларда жиддий қолоқликни бартараф этишга муваффақ бўлинмаганлиги уқтириб ўтилди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг комиссиялари партиянинг программавий йўл-йўриқларига амал қилиб ва янги вазифалардан келиб чиқиб, план ва бюджет лойиҳаларини анализ қилиш чоғида хўжалик юритиш самарадорлигини ошириш, беш йиллик топшириқларига мувофиқ ижтимоий ишлаб чиқаришнинг зарур даражада ўсишини ҳамда аҳолига маиший хизмат соҳаси кенгайтирилишини таъминлаш учун ресурсларни экономиканинг энг муҳим соҳаларига жамлаш борасидаги ғоят муҳим талаблар рўёбга чиқарилишига асосий эътиборни қаратишлари керак. Халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларидаги танг жойларни бартараф этишга, жумладан уй-жой қурилиши суръатларини оширишга, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи муассасаларининг моддий базасини мустаҳкамлашга бошқа социал муаммоларни тезроқ ҳал қилишга алоҳида эътиборни жалб этиш лозим. Депутатларнинг эътибори агросаноат комплекси ишини яхшилаш, аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талаб-эҳтиёжини қондириш билан боғлиқ масалаларни пухта ишлаб чиқиш зарурлигига қаратилди. Бозорларда колхоз ва совхозлар ўз маҳсулотини кўплаб сотиши бунга талай даражада кўмаклашиши лозим.

Раҳбарлар одамларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитлари тўғрисида тегишлича ғамхўрлик қилишмаётганлиги корхоналарнинг хўжалик фаолиятида ўпирилишларга олиб келган энг жиддий сабабларнинг бири эканлиги уқдириб ўтилди. Халқ учун товарлар ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтириш, хизмат соҳасини кенгайтириб бориш ҳам алоҳида жон куйдириладиган соҳалар бўлиб қолиши керак.

Суҳбат чоғида қайд этиб ўтилганидек, Давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги қонун йил бошидан кучга киритилади, бу эса совет демократиясини ривожлантиришнинг ғоят муҳим натижаси бўлади, меҳнаткашлар кенг оммасини ишлаб чиқаришни бошқаришда бевосита қатнашишга жалб этиш, мавжуд ресурслардан яна ҳам самарали фойдаланиш имконини беради. Шу муносабат билан ҳамма жойда янги шароитда ишлашга ўтишга ҳозирлик кўришни ниҳоясига етказиш, иш вақти зое кетишини тугатишга, ишлаб чиқариш қувватларини тўлиқроқ ишлатишга, шу йилги топшириқларни сўзсиз бажаришга қаратилган ғоят қатъий чоралар кўриш лозим бўлади. Пахта ҳосили йиғим-теримидаги қолоқликка барҳам бериш юзасидан жуда шошилинч чоралар кўриш зарур.

* * *

Шу куни Ўзбекистон ССР Олий Совети План-бюджет ҳамда бошқа доимий комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси И. Искандаров Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1988 йилги плани лойиҳаси ҳақида ҳамда 1987 йилги план қандай бажарилаётганлиги тўғрисида доклад қилди.

Ўзбекистон ССР Молия министри И. И. Маматисаев республика Давлат бюджети лойиҳаси ҳамда 1986 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисобот ҳақида доклад қилди.

План-бюджет комиссиясининг раиси Ш. М. Ҳожимуродов республиканинг 1988 йилги плани ва бюджети лойиҳалари хусусида доимий комиссияларнинг ишлаш тартиби тўғрисида ахборот берди. 14 та тайёрлов комиссияси тузилди. Халқ хўжалигининг кўпгина мутахассислари, жамоатчилик вакиллари шу комиссияларнинг ишида қатнашишга жалб этилдилар.

(ЎзТАГ).

ҲАМКОРЛИК СИСТЕМАСИНИ ЯНГИЛАШ

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясида

Социалистик ҳамдўстлик давлатларини ривожлантиришнинг янги, яна ҳам юксакроқ босқичи халқаро социалистик меҳнат тақсимоти каби резервлари жуда бой, аммо тўлиқ фойдаланилмаётган соҳада интенсивлашни тақозо этади. Бу эса эндиликда интеграция механизми баҳамжиҳат ҳаракатнинг иқтисодий методларига асосланган янада эпчил, амалий бўлиши керак, деган маънони билдиради. Бошқача сўзлар билан айтганда, бу ҳамкорликни фан-техника тараққиёти талабларига мувофиқ равишда созлаш керак.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг 13 октябрь куни Москвада очилган 43-(навбатдан ташқари) мажлисининг қатнашчилари қардош партиялар раҳбарларининг 1986 йилги Москва учрашуви тавсияномаларига мувофиқ ана шундай қайта қуриш масалаларини муҳокама қилмоқдалар.

Мажлис одатдагидек ҳукумат бошлиқларининг иштирокида ўтказилмоқда. Унинг ишида БХР Министрлар Советининг Раиси Г. Атанасов, ВХР Министрлар Советининг Раиси К. Грос, ВСР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Во Ван Киет, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штоф, Куба Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари К. Р. Родригес, МХР Министрлар Советининг Раиси Д. Содном, ПХР Министрлар Советининг Раиси З. Месснер, РСР ҳукуматининг Бош министри К. Дэскэлеску, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал бошчилигидаги делегациялар, шунингдек Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг секретари В. В. Сичев қатнашмоқдалар.

Сессия раиси **Н. И. Рижков** мажлисни очди.

У Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатларнинг делегацияларини КПСС Марказий Комитети, Совет ҳукумати номидан самимий табриклаб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг уларнинг самарали ишлашларини тилаб ўртоқларча билдирган истакларини топширди.

Биз бутун социалистик ҳамдўстлик учун муҳим аҳамиятга эга бўладиган қарорларни қабул қилиш ва улар асосида ҳамкорлик механизмини ҳамда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолиятини қайта қуриш борасида биргаликдаги амалий ишларга киришиш учун йиғилдик. Шу тариқа биз социалистик мамлакатлар қардош партияларининг раҳбарлари Москвадаги амалий учрашувда эришган аҳдлашувлар ва билдирилган ғояларни амалда рўёбга чиқара бошлаймиз, деди Н. И. Рижков.

Коммунистик ва ишчи партияларнинг фаолиятида социалистик давлатлар ўртасидаги иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш, уларнинг ҳамкорлигини ривожлантириш масалалари алоҳида ўрин тутади. Бу масалалар ҳар бир алоҳида мамлакатда социалистик қурилишнинг туб муаммоларини ҳал этишдан, халқаро муносабатларда тенглик ва ўзаро манфаатларни ҳурмат қилиш принципларини қарор топтиришдан, тинчлик ва социал тараққиёт учун курашдан ажралмасдир. Улуғ Октябрь социалистик революцияси бундан 70 йил муқаддам социал-иқтисодий тараққиётнинг янги йўлларини бошлаб берган эди. Тенгсизликдан, камситиш ва ҳукм ўтказишдан ҳоли бўлган иқтисодий муносабатларни шакллантириш соҳасида биргаликда олиб бораётган ишимизда шундай тараққиётнинг янги йўлларини излаш амалда давом этмоқда.

Биз ҳамкорлигимизни социал-иқтисодий жадаллаштириш ҳамда ижтимоий ишлаб чиқаришни интенсивлашнинг самарали воситасига айлантиришга интилиб, ҳамдўстлигимиз замиридаги катта потенциал имкониятлардан фойдаланишимиз, ҳамкорликнинг ҳали ўзлаштирилмаган методлари ва формаларини эгаллаб олишимиз, турмушдаги ҳодисаларга янгича тафаккур позициясидан ёндашиб, уни реализм ҳамда объектив шарт-шароитларни англаш билан қўшиб олиб боришимиз керак, деб таъкидлади сессия раиси. У сессия иши амалий ҳамкорлик, тўла ҳамжиҳатлик руҳида, чинакам социалистик интернационализм руҳида ўтади, деб ишонч билдирди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши Ижроия Комитетининг Раиси **А. К. Антонов** ҳамкорлик механизмини, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши социалистик иқтисодий интеграцияси ва фаолиятини қайта қуриш тўғрисида ахборот берди.

Сўнгра мажлисда Совет делегациясининг бошлиғи **Н. И. Рижков** нутқ сўзлади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мазкур сессиясининг вазифаси, деди у, қардош партиялар раҳбарларининг ўтган йил ноябрида Москвада ўтказилган амалий учрашувида ҳамкорлик механизмини ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятини тубдан такомиллаштириш зарурлиги тўғрисида эришилган аҳдлашувларни амалга ошириш борасидаги ишларни бошлаб юборишдан иборатдир. Сессия қарорининг тайёрланган лойиҳасини қабул қилиш мана шу вазифага мувофиқ бўлади. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатларнинг ҳамкорлигини социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришнинг, социалистик ҳамдўстлик бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлашнинг, унинг халқаро позицияларини кучайтиришнинг яна ҳам таъсирчан омилига айлантириш мақсадида шундай ҳамкорликни сифат жиҳатдан янгилаш йўлини очади.

Мамлакатларимизда халқ хўжалиги комплекслари структурасини қайта қуриш соҳасида қизғин ишлар давом этмоқда. Аммо фан ва техникани ривожлантиришнинг кўпгина янги йўналишларида илғор марраларга ҳали асло эришилгани йўқ. Янги тармоқларни вужудга келтириш ва моддий ишлаб чиқариш соҳасини технологик жиҳатдан қайта қуроллантириш техника тараққиёти суръатлари жадаллаштирилишини, маҳсулот сифати оширилишини қатъий тақозо этади. Айни вақтда мана шу барча йўналишларда муваффақиятли ҳаракат қилиб боришгина бош мақсадга эришишни — ижтимоий ишлаб чиқаришни ёппасига интенсивлашга узил-кесил ўтишни таъминлаши мумкин.

Биз ҳамкорликнинг келишиб олинган энг муҳим масалаларини биргаликда излаётган бир даврда Совет Иттифоқида қайта қуриш суръатлари кучайтирилаётган ижтимоий турмушнинг барча соҳалари тубдан ўзгартирилаётган эди, деб давом қилди у. Демократия ва ўзини-ўзи бошқаришни чуқурлаштириш таъминланаётган, умумдавлат аҳамияти ҳамда маҳаллий аҳамиятга молик барча масалаларни ҳал этишда ошкоралик ва рўйиростлик ривожлантирилаётган эди.

Қайта қуришни объектив равишда зарур қилиб қўйган сабаблар, унинг характери ва қардош мамлакатлар ҳамкорлигини ривожлантириш учун аҳамияти тўғрисидаги масала бизнинг расмий ҳужжатларимизда, КПСС XXVII съезди ва Марказий Комитет Пленумларининг қарорларида ёритилган. Бу масала М. С. Горбачевнинг нутқларида, шу жумладан ўтган йил ноябридаги амалий учрашувда ҳам батафсил таърифлаб берилганди.

Ана шу ҳужжатлардан кўриниб турибдики, Совет Иттифоқи қайта қуриш йўлига амал қилиб, халқ хўжалигимизни қардош мамлакатларнинг халқ хўжалиги билан чуқур интеграциялаш учун қулай иқтисодий ҳамда ташкилий-ҳуқуқий шарт-шароитларни яратишга интилмоқда. Биз ушбу йўлнинг изчиллик билан амалга оширилиши Совет Иттифоқигагина эмас, шу билан бирга Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашидаги бошқа мамлакатларга ҳам реал наф келтиради, деган фикрга асосланамиз. Ташқи иқтисодий алоқаларни бошқаришни ислоҳ қилиш масалалари юзасидан бизда қабул қилинаётган барча қарорларда социалистик ҳамдўстлик доирасидаги иқтисодий муносабатларнинг устун туриши аниқ-равшан таъкидланмоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатларнинг иқтисодий алоқаларини ривожлантиришда уларнинг иқтисодий тараққиёт даражасига ҳамда ҳозирги босқичдаги интеграция жараёнларининг янгича характери ва мазмунига мос келадиган ҳамда социал-иқтисодий жадаллаштириш учун алоҳида аҳамиятга эга бўлган янги йўналишлар ҳамкорлигимиз механизмини ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятини тубдан ўзгартиришни тақозо этади.

Биз тайёрланган қарор лойиҳасини ҳамкорлик системасини янгилаш соҳасида бундан буён босқичма-босқич амалга ошириладиган ишларнинг илк нуқтаси, деб билишимиз керак, деди Н. И. Рижков. У 1991—2005 йилларгача бўлган даврга мўлжалланган халқаро социалистик меҳнат тақсимотининг коллектив концепциясини ишлаб чиқиш тўғрисидаги аҳдлашувнинг муҳимлигини таъкидлади. Бу ҳужжат мамлакатларнинг тараққиёт планларини тузишда уларга ёрдам бериши, ҳамкорлигимиз замиридаги имкониятлар ва резервлар хусусида аниқ йўл кўрсатиши лозим.

Мамлакатларимизнинг хўжалик соҳасидаги баҳамжиҳат ҳаракат системасини қайта қуриш билан боғлиқ вазифаларни ҳал этишда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши муҳим роль ўйнайди. Унинг фаолияти ҳукуматлар ўртасида келишиб олинишини талаб этувчи энг муҳим проблемаларга қаратилиши керак, деган фикрга ҳаммамиз қўшиламиз. Бизнинг фикримизча, ҳар бир мамлакатнинг ва умуман ҳамдўстликнинг манфаатларига мувофиқ келадиган қарорларни ишлаб чиқишга, кенг миқёсли битим ва программаларни тайёрлашга кўмаклашиш Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг муҳим вазифаларидан биридир.

Биз интеграция ҳамда экономикани ривожлантиришнинг энг муҳим масалаларини ҳал қилишни енгиллаштириш учун Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашини ва ҳамкорликни қайта қура бошладик. Яқин фурсатда келгуси беш йиллик планларини мувофиқлаштириш ишларини авж олдириб юбориш лозим бўлади. Бугунги кунда мамлакатларимиз яшаётган шароитлар, хўжалик механизмлари ва ҳамкорлик механизми қайта қурилаётганлиги мувофиқлаштиришнинг бир қанча принципиал масалаларига янгича ёндашувни зарур қилиб қўяди, структуравий инвестиция сиёсатини келишиб олишга биринчи навбатда эътибор беришни тақозо этади. Ҳамкорлигимиз аввало асосий йўналишларда хўжалик ишларини кенг кўламда қайта ташкил этишда ҳаммамизга ёрдам бериши, саноатни модернизациялаш, муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга бўлган лойиҳаларни, айниқса фан-техника тараққиёти комплекс программаси ишланмаларини амалда ўзлаштириш негизида рўёбга чиқаришда ҳамкорлик ҳиссасини ошириши керак, деди Совет делегациясининг бошлиғи.

Халқ хўжалик планлари ўтган йиллардан фарқли ўлароқ уч хил даражада: ҳукуматлараро даражада, тармоқ ҳамда бевосита алоқада бўлган корхоналар ва бирлашмалар даражасида мувофиқлаштирилади. Бу нарса ихтисослаштириш ва кооперациялаш масалаларини янада чуқурроқ ишлаб чиқишга, фан-техника тараққиёти комплекс программасини амалга оширишга асосий эътиборни қаратишга имкон яратади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо барча мамлакатлар ҳамкорликни қайта қуриш ишига нақадар актив киришишларига, қатъиятимиз ва ташаббусимизга кўп нарса боғлиқ бўлади, деб таъкидлади у. Совет делегацияси сессия қарорлари лойиҳасини қабул қилиш учун овоз беради. Биз бу нарса ҳамкорликни такомиллаштириш борасида бундан буён биргалашиб қиладиган ишларимизни бошлаб беради, деб ҳисоблаймиз.

Социалистик ҳамдўстлик ўз тараққиётида қийин ва ниҳоятда масъулиятли босқичдан ўтмоқда. Лекин қардош партияларимиз ва халқларимизнинг қийинчиликларни бартараф этиб, ҳамдўстлигимизни ҳар томонлама мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб социализмнинг афзалликларини тўла-тўкис намоён этган ва улардан практикада фойдаланган ҳолда интеграция ҳамда тараққиёт йўлидан дадил олға бормоғи учун куч-қуввати ва иродаси етарлидир.

Сессияда Г. Атанасов, К. Грос, Во Ван Киет, В. Штоф, К. Р. Родригес, Д. Содном, З. Месснер, К. Дэскэлеску, Л. Штроугал сўзга чиқдилар.

Ялпи мажлисдаги нутқларда Улуғ Октябрь ғояларининг дунё тарихи учун сўнмас аҳамияти якдиллик билан таъкидланди, Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги социалистик жараёнларни кучайтириш, қардош давлатлар ва халқлар турмушидаги самарали ўзгаришлар белгиси остида нишонланмоқда.

* * *

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳамкорлиги экономикаларини интенсивлаштиришга, қардош давлатлар халқлари ва бутун ҳамжамият манфаатлари йўлида йирик социал программаларнинг бажарилишига актив ёрдам бериши керак. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессияси 43-(навбатдан ташқари) мажлисида белгилаб чиқилган тадбирлар ҳамдўстлик механизмини, бутун иқтисодий интеграцияни, кенгаш фаолиятини энг мақбул ҳолатга келтиришга қаратилган. Ҳукумат бошлиқлари даражасида ўтказилган мажлис 14 октябрь куни Москвада ўз ишини якунлади.

Мажлис қатнашчилари халқ хўжалигини бошқаришнинг миллий системалари ва уни такомиллаштириш йўлида мамлакатлар кўраётган тадбирларни ҳисобга олиб, ҳамкорлик механизмини қайта қуришни босқичма-босқич олиб бориш зарур, деб топдилар.

1991-2005 йилларга мўлжалланиб коллектив бўлиб ишлаб чиқилаётган халқаро социалистик меҳнат тақсимоти концепцияси ҳамкорликнинг ўзаро келишиб олинган йўналишларини белгилашнинг муҳим дастуридир.

Мажлисда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар халқ хўжалиги планларини мувофиқлаштириб туришни тубдан яхшилаш тадбирлари маъқулланди. Айни вақтда ҳамдўстлик мамлакатлари корхоналари ва хўжалик ташкилотлари мустақиллигининг доимо ўсиб бораётганлиги, ўзаро алоқаларнинг ташаббускор формалари инобатга олинади. Уларни бевосита ва қалин алоқаларга актив жалб этиш — ҳукуматлараро ва тармоқлараро алоқалар билан биргаликда бир-бири билан боғлиқ бўлган иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик учун даражасининг биридир.

Якунловчи мажлисда сессия протоколи, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ҳамкорлиги юзасидан кўп томонлама шартнома имзоланди. Сессия мажлиси ахборот қабул қилди, бу ахборот матбуотда эълон қилинади.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг навбатдаги 44-мажлисини 1988 йилда Прагада ўтказишга келишиб олинди.

СССР Министрлар Советининг Раиси **Н. И. Рижков якунловчи** нутқ сўзлади.

— Ишимиз ниҳоясига етди, — деди у. — Мажлис ишидан биз қониқиш ҳосил қилдик, десам барчанинг фикрини ифодалаган бўламан, деб ўйлайман. Сессияда қабул қилинган қарор мамлакатларимиз социал-иқтисодий тараққиётининг ҳаётий эҳтиёжларига жавоб берадиган йўналишларда ҳамкорликни тубдан қайта қуриш учун негиз яратади. Мазкур қарор ҳозирги даврнинг проблемалари ва шарт-шароитларига мос тарзда интеграция иқтисодий механизмини изчиллик билан бунёд этиш учун, амалий тадбирларни рўёбга чиқаришга киришиш учун имконият беради. Шундай қилиб, биз қардош партиялар раҳбарларининг Москвадаги амалий учрашуви чоғида белгилаб олинган йўлдан биринчи қадамни ташладик.

Ҳамкорликни тубдан қайта қуришни кечиктириб бўлмаслигини барча тушуниб олганлиги, қайта қуришни тезроқ амалга оширишга интилиш Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган барча мамлакатлар ана шу энг муҳим ишда актив қатнашиш ниятида эканликларидан далолат беради.

Совет Иттифоқи ҳамкорликнинг иқтисодий потенциалини мустаҳкамлашга, унинг халқаро обрў-эътиборининг ўсишига ҳар томонлама ёрдам бериш ниятида ҳамкорлигимизни янгилашга, унга жўшқинлик бахш этишга ўз ҳиссасини қўшишга интилмоқда.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачевнинг делегациялар ва қардош партиялар раҳбарлари Марказий Комитетларининг секретарлари билан ҳозиргина бўлиб ўтган учрашуви чоғида КПСС амалга ошираётган қайта қуриш йўлининг бутун ҳамдўстлигимиз мақсадлари ва манфаатлари билан узвий равишда чуқур боғланганлиги таъкидланди. Ана шу учрашувнинг самимий, ўртоқларча муҳити, унинг ижодий характери партияларимизнинг социалистик қурилиш туб масалаларига ёндашувларининг бирлигини, қардош мамлакатларнинг хўжалик алоқаларини ҳар томонлама чуқурлаштириш ва ривожлантиришга ҳаммамиз биргаликда тайёр эканлигимизни акс эттиради.

Ҳамдўстлик доирасида ҳамкорлигимизни такомиллаштириш юзасидан биз олиб бораётган иш эндиликда янги муҳим йўналишларга эга бўлади. Халқаро социалистик меҳнат тақсимотининг коллектив концепцияси, Вьетнам, Куба ва Монголия билан кўп томонлама ҳамкорлик программаси ана шундай йўналишлар бўлиб қолади. Биз планларни мувофиқлаштиришни ўзгартириш зарур, бунга асосий хўжалик бўғини — ишлаб чиқариш коллективларини жалб этиш керак, деган ягона фикрга келдик. Биз, шунингдек, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг фаолиятини тубдан қайта қуриш, унинг фаолиятини ҳақиқий актуал масалаларни ҳал этишга йўналтириш лозимлиги ҳақида қарор қабул қилдик.

Сессия маъқуллаган ҳужжатларнинг муҳим хусусияти шундаки, уларда жорий ва истиқболли вазифалар бир-бирига уйғунлашиб кетган. Бундай ёндашув бизга ҳамдўстлик мамлакатларининг ҳаётий муҳим иқтисодий проблемаларини ҳал этишда ёрдам беради.

Бу негизда биз биргаликда янги йирик лойиҳаларни амалга оширишга кириша оламиз, мазкур лойиҳалар мамлакатларимизнинг хўжалик алоқаларини тўлдиради ва кенгайтиради. Бугун биз имзолаган бошқа бир қанча битимлар ҳам шунга хизмат қилади.

Ҳозир суръатни бўшаштирмай белгилаб қўйилган тадбирларни амалга оширишга киришиш муҳимдир. Бизнинг ёндашувимиз ижодий ва амалий, ўзаро алоқаларимиз кенг кўламли ва жўшқин бўлиши лозим.

Пировардида Н. И. Рижков делегация раҳбарлари ва аъзоларига, сессиянинг барча қатнашчиларига бажарилган ишга катта ҳисса қўшганликлари учун миннатдорчилик билдирди.

ЧССР ҳукумати раиси **Л. Штроугал** ўзининг жавоб нутқида бундай деди: ўзаро ҳамкорлигимизнинг сифат жиҳатдан янги даражага ўтиши мамлакатларимиз иқтисодий тараққиётини интенсивлаштиришнинг, ҳамдўстлигимизнинг бутун жаҳондаги таъсири ва салмоғини оширишнинг энг муҳим омили эканлиги бобида биз якдилмиз. Биз инсон манфаатлари йўлида социализмнинг улуғ мақсадларига эришиш учун социализмнинг объектив иқтисодий қонуниятларидан ва тузумимиз афзалликларидан фойдаланишнинг кўпроқ наф келтирадиган йўллари, методлари ва формаларини қидириш босқичида турибмиз.

У, мажлис Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги арафасида ўтказилганлигини, Улуғ Октябрь йигирманчи асрнинг характерини белгилаш билан бир қаторда инсоният цивилизацияси тараққиётида ҳам янги давр очганлигини таъкидлади. Шу муносабат билан нотиқ Совет Иттифоқи Коммунистик партияси янги тафаккурни, замонамизнинг барча актуал масалаларини ҳал этишда янги ёндашувларни қарор топтириш ишига жуда катта ҳисса қўшаётганлигига юксак баҳо берди.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши сессиясининг Москвада бўлган мажлисига ҳамкорликнинг актуал проблемаларини амалий ўртоқларча муҳокама қилиш хос бўлди. Мазкур мажлисга ҳамжиҳатлик ва қардошларча дўстлик руҳи сингиб кетган эди.

В. ВОЛНОВ,
Б. ГРИШЧЕНКО,
В. ПЕТРУНЯ,
ТАСС махсус мухбирлари.

УЛУҒ ВАТАНГА МУНОСИБ

ГРАЖДАНЛАРНИ ТАРБИЯЛАБ ЕТИШТИРАЙЛИК

В. И. Ленин номидаги Совет болалар фондининг таъсис конференцияси

Ҳар бир кичкинтой бахтиёр болалик ҳуқуқига эга. Лекин етим деган аччиқ сўз бўлганида кичик одамни қандай қилиб бахтиёр этиш мумкин? Энг инсонпарвар жамият ҳам ота-онасидан маҳрум бўлган болага онаси ёки отасини қайтаришга қодир эмас. Лекин уни биз ота-она меҳри билан қуршай оламиз ва шундай қилишимиз керак.

Айни шу мақсад жамоатчиликнинг мамлакатимизда В. И. Ленин номидаги Совет болалар фондини яратишдек олижаноб ташаббусини юзага келтирди. 14 октябрь куни Москвада, Союзлар уйининг Колонна залида фонднинг таъсис конференцияси бўлиб ўтди.

Бу ерга жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективларининг, министрлик ва идораларнинг вакиллари, мактаб ўқитувчилари ва болалар уйларининг мураббийлари, партия ва совет ходимлари, фан ва маданият арбоблари, руҳонийларнинг вакиллари йиғилдилар. Бир қанча халқаро ташкилотларнинг делегациялари ҳам улар билан бирга бўлдилар.

Делегатлар ва меҳмонлар КПСС Марказий Комитети Бош секретари **М. С. Горбачевнинг** таъсис конференцияси қатнашчиларига табрикномасини қарсаклар билан кутиб олдилар. КПСС Марказий Комитетининг секретари **Г. П. Разумовский** табрикномани ўқиб эшиттирди.

В. И. Ленин номидаги Совет болалар фонди ташкилот комитетининг раиси ёзувчи **А. А. Лиханов** фонд фаолиятининг асосий йўналишлари тўғрисида доклад қилди. Болалик — инсон барча ўй-ниятлари ва орзу-умидларининг мажмуасидир, деди у. Лекин ҳар бир киши ўтадиган шу ажойиб ва унутилмас ёшда нималар содир бўлмоқда? Биз Совет болалар фондини таъсис этар эканмиз, ҳаёт ўртага қўйган ана шу масалага виждонан жавоб бермоғимиз керак.

Бизда болаларга ҳақиқий ленинча эътибор билан, инсонпарварлик руҳида қараш намуналари жуда кўп. Мисол учун, Лепсе номидаги Киров электр машинасозлик ишлаб чиқариш бирлашмаси ўз ишчиларининг болалари учун йигирма иккита болалар комбинати қурди. Бунинг моддий самараси шу бўлдики, бирлашмада бемор болаларини парвариш қилиш учун ота-оналарга бериладиган бюллетенлар сони кейинги 5 йил ичида икки баравар камайди. Маълумот учун айтсак, мамлакатда бола парвариши билан боғлиқ бюллетенларга тўлаш учун ҳар йили 1 миллиард сўмга яқин пул сарфланмоқда.

Бу мисол — болаликка маблағ сарфлаш алоҳида корхона ва умуман жамиятга фойдали эканлигининг, амалда жорий этилаётган хўжалик юритишнинг янги принциплари ғоят жиддий тарзда болаликка юз ўгиришни кераклигининг яққол далилидир.

Болалик энг яқин кишилар — ота-оналар, қавм-қариндошларгина эмас, шу билан бирга бутун жамиятнинг ҳимояси ва ёрдамига муҳтождир. Умуминсоний қадриятларга маҳлиё бўлиб кетиш, фактларни эълон қилиб қўйиб, уларнинг мағзини чақишни истамаслик, индустриянинг ўз фаолиятининг оқибатлари учун масъулиятдан ҳоли этиш тенденциялари, кўп йиллик натижалар билан ҳисоблашмай, шу дақиқадаги иқтисодий нафни кўзлаш янги бир шаклдаги худбинлик — индустриал худбинликни вужудга келтирди ва бунинг оқибати ўлароқ социал, экологик, маънавий масъулиятсизлик келиб чиқди. Докладчи бу гапларини тасдиқлаш учун бир қанча фактлар келтирди.

Конференцияда нима учун бу ҳақда гапирилмоқда? Чунки фонд реал ҳуқуқларга индустриал худбинлик каби жараёнларга, министрликлар ва идораларнинг фаолиятига реал таъсир этиш имкониятига эга бўлмоғи лозим. Шу муносабат билан нотиқ Халқ Комиссарлари Советининг болаларни ҳимоя қилиш кенгашини таъсис этиш тўғрисидаги 1919 йилги декретидан кўчирмалар келтирди. Декретда бундай дейилган эди: «Болаларни ҳимоя қилиш кенгашига мабодо идораларнинг фармойишлари болалар учун очиқ-ойдин зарар келтирадиган тақдирда тегишли халқ комиссарлари орқали бундай фармойишларни тақиқлаб қўйиш ҳуқуқи берилди». Докладчи экономика билан болалик ўртасидаги муносабатларни тартибга солишда фонднинг амалий иштирок этиш ҳуқуқини ҳужжат орқали мустаҳкамлаб қўйиш таклифи билан КПСС Марказий Комитетига, СССР Министрлар Советига мурожаат қилишга чақирди.

Ҳозирги оила жиддий синовлардан ўтмоқда. Қуйидичиқди натижасида ҳар йили 18 ёшгача бўлган 700 минг бола отасиз ёки онасиз қолмоқда. Биз ичкиликбозликнинг ниҳоятда аччиқ самараларини кўряпмиз.

Аёллар оилавий қулайликнинг ҳаракатга келтирувчи бош кучига айландилар. Ҳар йили мамлакатда рўзғор юмушларини олиб бориш учун сал кам 100 миллиард киши-соат сарфланмоқда. Мана шуларнинг ҳаммасини аёллар бажаришмоқда. Бунда эркаклар сарфлаётган куч-ғайрат улуши ниҳоятда арзимас даражададир. Маиший хизмат даражасининг пастлиги, савдо-сотиқнинг ёмон ташкил этилганлиги оилага, унинг кайфиятига, болалар туғилишига бевосита таъсир қилмоқда. Оилага, унинг эҳтиёжларига, оиланинг умумий урф-одатларга мос бўлиб турадиган энг яхши анъаналарига ҳамманинг ниҳоятда қатъий эътибор берадиган пайти келди. Фонд янги оилавий анъаналарни яратишда ёки эски анъаналарни тиклашда ташаббускор бўлиб қолиши керак. Биз социал структурамиздаги имкони бўлган бирдан-бир нарсани қарор топтиришимиз — оилани кўкка кўтаришимиз лозим.

Оила рад этган ёки қонун йўли билан оиладан тортиб олинган болани ҳимоя қилиш — фонднинг энг биринчи вазифаларидандир. 300 минг бола гўдак уйларида, болалар уйларида, етимлар учун мактаб-интернатларда яшамоқда ва 700 минг бола ҳомийлик ва васийликда ёки фарзанд қилиб олинган. Докладчи болаларнинг атоқли ҳимоячилари — А. П. Хлебушкинага, М. Г. Контаревага, А. А. Католиковга, А. Д. Нестеренкога, Иорданларнинг, Рошковларнинг, Василева-Тодоровнинг, Галимзяновларнинг оилаларига ва бошқаларга жуда катта миннатдорчилик изҳор этди.

Аммо гўдак уйларида, болалар уйларида, мактаб-интернатларида шундай олижаноб кишилар ва педагоглар кўп эмас. Бундай муассасаларнинг бешдан бир қисмигина қониқарли, деб топилиши мумкин. Уларнинг кўпларида катталарнинг ўғрилиги авж олиб кетмоқда, тарбияланувчиларни калтаклаш нормага айланиб қолган. Шу йил ёзда КПСС Марказий Комитетининг бундай болаларни тарбиялаш ва ҳимоя қилиш ишидаги туб ўзгаришлар тўғрисидаги қарори эълон қилинган эди. Докладчи фонднинг бўлажак правлениеси ўз программасини шошилинч равишда ишлаб чиқиши лозимлигини қайд этиб, етимлар учун мўлжалланган барча муассасаларнинг аҳволини жуда қисқа муддатлар ичида текшириб чиқиш ва бунда қатъиян тартиб ўрнатиш учун жамоат контроли системасини яратиш муҳимлигини таъкидлади. Гап фондга шу хилдаги муассасаларни ҳар томонлама контрол қилиш ҳуқуқи берилиши тўғрисида бораяпти. Ташкилот комитетининг раиси СССР Халқ контроли комитетига болаларни ҳимоя қилиш билан боғлиқ бўлган барча масалаларда болалар фондини ўз бўлинмаси, деб ҳисоблашни таклиф қилди.

Фонд доирасида икки жамоат ташкилоти — Бутуниттифоқ васийлик кенгашини ва болалар уйларида тарбияланганларнинг Бутуниттифоқ кенгашини ташкил этиш таклиф этилди.

Бундай болаларга нисбатан социал адолатни тиклаш — бошқа бир муҳим мақсаддир. Нотиқ шундай бир фактни келтирди: ўтган йили РСФСРда болалар уйларида тарбияланган 397 кишигина ўнинчи синфни тамомлади, олий ўқув юртига эса 50 киши кира олди. Болалар уйи тарбияланувчисининг кейинги тақдири, унинг ҳаётдаги биринчи қадамлари фонднинг маънавий ва моддий мададидан баҳраманд бўлиши лозим.

Нотиқ болаликни асрашга қилган даъватини такрорлаб, бизда фожиали воқеа — гўдакни дафн этиш америкаликларга қараганда 2,5 баравар кўпроқ, шведларга қараганда тўрт баравар, японларга қараганда эса беш баравар кўпроқ эканини алам билан маълум қилди. Афкор омма бу гапларни ўзича талқин этиши мумкин. Аммо бу қадар аянчли рақамлар шов-шув кўтариш учун эмас, балки халқнинг билиб қўйишига, халқнинг болаларни муҳофаза этиш ва асрашга бўлган азму-қарорини уйғотиш учун айтиляпти. Бу йил СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ташаббуси билан мамлакатнинг етакчи медицина марказларидан 1300 врач, мутахассис ичак касалликлари кўпаядиган ёзги икки ой давомида болаларни даволаш учун Ўрта Осиё районларига борди. Ўзбекистоннинг ўзидагина ана шу медиклар июль ва август ойларида 500 болани ўлимдан қутқариб қолдилар!

Совет болалар фонди фарзандларимизга социал ва маданий жиҳатдан тез ёрдам бўлиб қолиши шарт. Бу фонд ҳамма жамоат ташкилотларида бўлгани сингари қонун чиқариш ташаббуси ҳуқуқидан зўр ғайрат билан фойдаланиши лозим бўлади. Болаларга ёрдам берувчи катталарнинг халқ бирлашмаси, куч-ғайратларни бирлаштириш жараёнининг ўзи жойлардаги партия, касаба союз, комсомол комитетлари, Совет органлари учун аҳамиятсиз иш бўлиб қолмас, деб ишонамиз.

Мамлакатимизда рўй бераётган ишларга бутун дунёдаги катталаргина эмас, шу билан бирга болалар ҳам зўр қизиқиш билан қарамоқдалар. Ташкилот комитети ишлаб турган ҳар ҳафтада Американинг кам деганда битта жамоат группаси бизга мурожаат этиб, болаларни ўзаро юбориб туришни таклиф қилди. Шундай қилиб, болалар дипломатияси халқаро муносабатларнинг воқелигига айланди. Фонд бир-бирларига бола юбориб туриш соҳасида ҳозирча тарқоқ куч-ғайратларни бирлаштириб, тинчликни мустаҳкамлашда катта роль ўйнай олган бўлур эди.

Сўнгра докладчи фонд маблағлари ва унинг фаолият услубига тўхталиб, иш услуби мутлақ аниқ конкретликдан иборат бўлиб, конкрет болага ёрдам беришни, конкрет ташаббуслар, ҳаттиҳаракатлар, лойиҳалар билан чиқишни кўзда тутади, деб таъкидлади. Ишнинг бутун моддий томони ихтиёрий ионалар ва бадаллар асосида бўлади. Гражданлар ихтиёрий бадал сифатида фондга берган бир сўм ҳам аппарат харажатларига сарфланмайди. Аппарат ўзиниўзи пул билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш принципига мувофиқ ишламоғи ва ўз харажатларига кетадиган пулни ишлаб чиқариш, нашриёт фаолиятлари ва бошқа фаолият билан ишлаб топмоғи керак.

Барча иттифоқдош республикалар, ўлка, область марказларида ва мамлакатнинг 25 та катта шаҳрида Совет болалар фондининг бўлимларини тузиш таклиф этилди. Фонднинг келаси йил январдан чиқа бошлайдиган «Семья» («Оила») ҳафталик газетаси, шунингдек болалик институти ишда муҳим роль ўйнамоғи лозим. Фонд СССР Педагогика фанлари академияси билан биргаликда шуларга эгалик қилади.

Фонд давлатнинг болалик учун сарфловчи куч-ғайратлари ўрнини олмаслиги керак, бу ишни қилолмайди ҳам. Бу ерда гап халқнинг қўшимча мадади тўғрисида бораётир. Халққа давлат-ёрдам берибгина қолмай, халқнинг ўзи ҳам давлатга ёрдам бермоғи лозим. Оила — халқ — инсониятдан иборат диалектик боғлиқликни қайта қуриш, мамлакат маънавий ҳаётини тозалаш, янгилашнинг олижаноб, энг маънавий халқ муассасаларидан бири — Совет болалар фондининг олий инсонпарварлик вазифасини акс эттирувчи шиор қилиб олайлик, деди пировардида А. А. Лиханов.

Ташкилот комитетининг масъул секретари **З. Ф. Драгункина** В. И. Ленин номидаги Совет болалар фонди Уставининг лойиҳаси тўғрисида доклад қилди.

Сиз билан бизнинг бугунги кунимиз ғоят унутилмас, қувончли, жуда масъулиятли кун: биз одамларнинг қалбини жумбушга келтирувчи, ижтимоий онгни уйғотувчи ташкилотни тузмоқдамиз, деди 22-болалар уйининг директори **А. П. Хлебушкина** музокарани бошлар экан. Уруш йилларида ҳали жуда ёш бўлган Антонина Павловна Тошкентдаги болалар уйига бошчилик қилди. 45 йил давомида у 3280 нафар болани тарбиялади. Шулардан 40 нафари директорнинг қалбларга яқин фамилиясини — Хлебушкин фамилиясини олган. — Мен Совет Иттифоқидаги, ҳатто бутун дунёдаги энг бахтли онаман, — дейди у ғурурланиб. — Болаларнинг кўзлари порлаб турганини кўришдан, уларнинг сенинг меҳрибонлигингга ғамхўрлик, эътибор билан жавоб қайтаришларини сезишдан кўра каттароқ қувонч йўқ.

УССР Олий Совети Президиумининг Раиси **В. С. Шевченко**, Иркутскдан келган кўп болали она **Г. В. Рожкова**, СССР Медицина фанлари академиясининг Киевдаги Педиатрия, акушерлик ва гинекология илмий-тадқиқот институтининг директори **Е. М. Лукьянова**, СССР Фанлар академияси Сибирь бўлими Ҳисоблаш маркази бўлим мудири академик **А. П. Ершов**, Грузия ССР Педагогика илмий-текшириш институтининг директори **Ш. А. Амонашвили**, Лепсе номидаги Киров ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Э. Н. Шабалин**, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Кемерово областидаги «Полосухинская» шахтасининг бригадири **Е. И. Дроздецкий**, СССР халқ артисти **Н. И. Сац**, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **В. И. Мироненко**, ленинградлик Қаҳрамон она **Л. С. Иордан**, РСФСР халқ артисти **Р. А. Биков** сўзга чиқдилар.

Совет хотин-қизлари комитетига «Болаликни муҳофаза қилиш тўғрисида» қонун қабул қилишни илтимос қилувчи хатлар жуда кўп келяпти, деди ана шу комитетнинг раиси **З. П. Пухова.** Бу хатларда болаларни ташлаб кетадиган ота-оналар учун юридик жавобгарликни кўзда тутиш, фарзандликка олиш тартибини ўзгартириш, ичкиликбозликка берилган, ахлоқсиз турмуш кечирувчи, совет кишисига доғ туширувчи аёлларга нисбатан медицина контролини кучайтириш таклиф қилинмоқда.

Шундан сўнг СССР космонавт-учувчиси, Совет тинчлик фонди раисининг ўринбосари **С. Е. Савицкая**, ВЦСПС бўлим мудири **С. И. Крамаренко** сўзга чиқдилар.

Конференция номига меҳнат коллективлари ва ташкилотлардан, айрим гражданлардан жуда кўп телеграммалар келди. Бу телеграммаларда фонд ташкил этилган кунда унинг счетига пул ўтказилганлиги хабар қилинади.

Делегатлар В. И. Ленин номли Совет болалар фонди Уставини тасдиқладилар.

Конференция қатнашчилари қабул қилган резолюцияда жамият диққат-эътиборини болалик ва оила проблемалари сари қатъий буриб юбориш, ёшларни тарбиялаш учун ота-оналар масъулиятини ошириш Советлар мамлакати ҳар бир онгли гражданининг шон-шараф иши бўлиши лозимлиги таъкидланади.

Конференциянинг совет кишиларига мурожаатномаси ўқиб эшиттирилди.

Фонд раҳбар органларига сайлов бўлиб ўтди. Ёзувчи А. А. Лиханов фонд правлениеси раиси этиб сайланди.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Фан ва ўқув юртлари бўлимининг мудири В. А. Григорьев қатнашди.

Конференция ўз ишини тугатди. «Катталар ва болалар — ажралмас дўстлар» концерти конференциянинг ўзига хос якунловчи нуқтаси бўлиб янграseverdi.

(ТАСС).

КПСС XXVII съезди қарорларини амалга оширамиз!

ПЛАН—ҚОНУН, УНИ БАЖАРИШ—БУРЧИМИЗ!

Навоий областида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари

Олтин куз ҳукмига кирди. Бугун ҳар биримизнинг меҳнатимиз тарозига қўйилмоқда: пахта, бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосили жадал йиғиб-териб олинаётир. Қишлоқ меҳнаткашлари ҳосилни нобуд қилмай ёғин-сочинли кунларгача саранжомлаб олиш учун ғайрат билан меҳнат қилишмоқда.

Шундай долзарб паллада Зарафшон водийсида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари ўтди. Бир группа журналистлар областнинг шаҳар ва районларида бўлиб, Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши, барча соҳаларда қайта қуришнинг бориши билан танишдилар. Меҳнат коллективларида қизғин суҳбатлар бўлиб ўтди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. Ефимов социал-иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришнинг актуал масалалари ҳақида гапириб берди.

Қизилтепа пахта тозалаш заводида газетхонлар конференцияси ўтказилди. Қизилтепа районидаги «Партия XXII съезди» колхозида ипак пахта етиштиришни кўпайтириш истиқболларига бағишланган очиқ хатлар кунида ечимини кутаётган муаммолар хусусида гап борди. Конимех районида ўтказилган давра суҳбати қатнашчилари қўйчиликни ривожлантириш резервларига алоҳида эътибор беришди. Область ва район газеталари редакцияларининг қўшма летучкасида қайта қуриш жараёнини ёритиш масалалари кўриб чиқилди.

Газета кунлари тадбирларида область ижроия комитетининг раиси А. Айдарқулов, область партия комитетининг секретарлари Й. Саиджонов, Н. Холматов, партия, совет, хўжалик органларининг раҳбарлари иштирок этишди.

Суратларда: 1. Навоий районидаги «Коммунизм» колхозининг юқори ҳосилли бригадаси бошлиғи Жума Санаев, илғор теримчилар Амина Турсунова ва Пардагул Расуловалар терилган пахта сифатини кўздан кечиришмоқда. 2. Область марказида янги уй-жой қурилиши тезкорлик билан олиб борилмоқда.

Ж. Мирзаев фотолари.

• Мажбуриятларингизни қандай бажаряпсиз?

Коллектив ҳал қилади

Вақтни қисқартириб ҳам, чўзиб ҳам бўлмайди. Йил, ойнинг ҳар куни, ҳар лаҳзаси ҳисобли. Ана шу азалий ва узлуксиз қатъий жараённи зарбдорчасига меҳнат қилаётган ёки ишда судралишга йўл қўяётган коллектив ва кишиларгина инкор этишлари мумкин. Чунки илғорлар вақтни ортда қолдириб ишласалар, қолоқлар унга етиб олишга уринадилар.

«Навоиазот» ишлаб чиқариш бирлашмасида вақтдан ўзиб ишлаш ҳаракати авж олган. Бу мусобақада фақат смена, бригада ва цехлар эмас, ҳатто катта ишлаб чиқаришлар ҳам иштирок этаётганлиги кишини қувонтиради. Катализатор ишлаб чиқариши, темир йўл цехи коллективлари октябрь ойининг охиридаёқ беш йилликнинг икки йиллик топшириғини бажаришни кўзлашяпти. Аммиак цехи учинчи навбати, нитрон ишлаб чиқариши ишчилари эса йиллик топшириқни 25 декабргача ўринлатишга сўз беришган. Эътироф этиш керакки, ҳозир ваъдаларига яраша меҳнат қилишяпти.

Мусобақанинг ижодкорлик, бунёдкорлик кучи катта. Бирлашмада унинг ана шу хусусиятларидан тўла ва самарали фойдаланишга ҳаракат қилиняпти. Шу йил бошида социалистик мусобақа шартлари қайтадан кўриб чиқилганлиги бунда муҳим роль ўйнади.

— Аввалги шартларда фақат иқтисодий ва социал кўрсаткичлар ҳисобга олинарди, — дейди бирлашма касаба союз комитети раисининг ўринбосари Ҳалима Суннатова. — Ҳозир коллективларнинг бутун фаолиятига 10 баллик система асосида баҳо берилади. Цех ва ишлаб чиқаришларда юз берган прогул, интизомни бузиш, дангасалик ёки ҳушёрхонага тушиш каби фактлар рўй берса, баллар чегириб ташланади. Авария содир бўлса, коллектив умуман мусобақадан четлаштирилади. Иккинчидан, сарҳисобда ойлик кўрсаткичлар эмас, йил бошидан буён эришилган натижалар жамланади.

Шу ўринда мажбуриятлар коллективларда муҳокама этилгандан кейин унинг қарори корхона марказий комиссиясида тасдиқланишини қайд этиш керак. Савол туғилиши мумкин: Коллективнинг ўзи қабул қилган мажбуриятни юқорида тағин муҳокама қилиш шартми? Тажриба бунинг зарурлигини кўрсатди. Баъзан мажбурият қабул қилинаётганда техник-лойиҳавий имкониятлар билан кўзланган натижалар ўртасида мутаносибликка эътибор берилмай қолиши мумкин. Комиссия масаланинг ана шу жиҳатларини теран ўрганади, мажбуриятларнинг реаллигини таъминлайди.

Бу йил ғолибларни тақдирлашда ҳам анча ўзгартишлар қилинди. Илгарилари уларга бериладиган байроқ ва мукофотлар коллективларнинг раҳбарларигагина топшириб қўяқолинарди. Эндиликда бирлашма маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол комитетлари раҳбарлари тўғридан-тўғри участкаларда пешқадамларни тақдирлайдиган бўлишди. Цех, бригада ва сменалар ўртасидаги ўзаро беллашув ҳам шу тарзда якунланади. Мукофотни кимларга беришни эса коллективнинг ўзи ҳал қилади.

— Мусобақанинг янгича ташкил этилиши ишимизга ижобий таъсир кўрсатяпти, — дейди аммиак ишлаб чиқариши учинчи навбати бошлиғи М. Герасименко, — Унинг шартлари конкретлашган, талабчанлик оширилган. Ҳозир ҳар ой якунланишидан олдин ишимизнинг барча соҳаларини таҳлил қиламиз. Маҳсулот сифати, таннархи, қанча энергия, хом ашё сарфланди, ҳамма-ҳаммаси эътиборда бўлади.

Шу боис натижалар ҳам чакки бўлмаяпти. Ўтган йилга нисбатан маҳсулот таннархини 2 процентдан ортиқроқ камайтирдик. Бу, бизга 306 минг сўмлик маблағни тежаш имконини берди. Планларимизни мунтазам равишда ошириб бажаряпмиз. Ишчиларимизнинг масъулияти кун сайин ортиб боряпти. Ўтган йили ҳушёрхонада 11 киши «меҳмон» бўлган эди. Бу йилнинг ўтган даври мобайнида бу кўрсаткич 8 кишига камайди. Бу ҳам йилнинг бошида рўй берган эди. Кейинги пайтда бундай фактлар ҳам, прогуллар ҳам рўй бергани йўқ.

Корхонанинг кўплаб коллективлари ҳаётидан шундай мисолларни келтириш мумкин. Чунки бу ерда Улуғ Октябрнинг 70 йиллик байрамини муносиб кутиб олиш, умуман, йилни яхши натижалар билан якунлаш учун кўп иш қилиняпти. Бирлашма саккиз ойлик топшириқни 102,5 процентга бажариб, пландан ташқари 3 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан меҳнат унумдорлиги 1,95 процент оширилди.

Албатта, корхонада муаммо ва камчиликлар ҳам оз эмас. Хусусан, социалистик мажбуриятларнинг айрим пунктлари суст бажариляпти. Айниқса, илғор ғоя ва фан-техника ютуқларини жорий этиш, меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжларини тўла таъминлаш соҳаларида кўп иш қилиниши керак. Ўз-ўзидан равшанки, уларни ҳал қилмасдан туриб, янги шарт-шароитда ишлаш қийин кечади. Бирлашма 1988 йилдан бошлаб ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва тўла хўжалик ҳисобида ишлашга ўтади.

Ҳа, Навоий азот ишлаб чиқариш бирлашмаси кимёгарлари вақтдан ўзиб ишлашга ҳаракат қилмоқда. Бунга эришишяпти ҳам. Чунки кўпмиллатли коллектив аҳил ва уюшқоқ. Муаммо ва камчиликларнинг қандайлигини, олдинда янада масъулиятли вазифалар турганлигини яхши билишади. Табиийки, уларнинг ҳаммасини ўзлари ҳал қилишади.

● Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олдирилсин.

● Пахта йиғим-терими ҳал қилувчи паллага кирди. Об-ҳаво ноқулайликларини уюшқоқлик билан енгиб, ялпи сафарбарлик кучайтирилсин, суръат яна ҳам оширилсин.

● Чорва қишловига пухта ҳозирлик кўриш, тармоқни юксалтиришнинг резерв ва имкониятларини ҳаракатга келтириш — муҳим вазифа.

ГАЗЕТХОН МУЛОҲАЗАЛАРИ

Қизилтепа район пахта тозалаш заводи касаба союз комитетининг раиси М. АДИЗОВ:

— Касаба союзларининг ибратли иш тажрибалари оммалаштирилса. Бундан ташқари ҳуқуқ темаси янада кенгроқ ёритилишини истардим.

Район халқ маорифи бўлими педкабинети мудири А. МУРОДОВ:

— Мактаб ислоҳотини амалга ошира бориб, таълим-тарбия ишларини замон талаблари даражасига кўтарган мактаб коллективларининг ижобий тажрибаси газета саҳифаларидан тез-тез жой олса, дейман.

Пахта тозалаш заводи қошидаги боғча мудираси Т. ТОШЕВА.

— Газетада аёллар темаси бирмунча кам ёритилмоқда. Илғор, ибратли турмуш тарзи билан ҳаммага ўрнак бўлаётган аёллар ҳақида кўпроқ ёзилса.

• Чорва қишлови—синов. Уни уюшқоқлик билан ўтказишни таъминлайлик

ИМКОНИЯТЛАР ТЎЛА ИШГА СОЛИНЯПТИМИ?

Кейинги йилларда республикамиз чорвачилигида ташвишли аҳвол юзага келди. Гўшт, сут, қоракўл тери, жун тайёрлаш кўнгилдагидек кўпаймади, сифати ўсмади. Эндиликда бу қолоқликни бартараф этиш, соҳани интенсивлаш, гўшт ва сут етиштиришни кўпайтиришга эътибор кучайтирилди. Бу дастлабки ижобий самараларни бермоқда. Аммо тармоқни янада юксалтиришнинг ҳали кўпгина резерв ва имкониятлари мавжуд. Конимех районида ўтказилган Давра суҳбатида ана шулар ҳақида фикр юритилди. Унда область партия комитетининг секретари Н. Холматов, область ижроия комитетининг раиси А. Айдарқулов, агросаноат комплекси раҳбарлари ва мутахассислари иштирок этишди.

ЮТУҚЛАР БОР, КАМЧИЛИКЛАР ҲАМ

Конимех район партия комитетининг биринчи секретари А. ПЕТРОСЯН: — Районимизда саккизта хўжалик бўлиб, бештаси қоракўлчиликка, биттаси қўйларни, яна биттаси қорамолларни боқиб семиртиришга, Ҳ. Олимжон номли совхоз эса озуқа етиштиришга ихтисослаштирилган.

Дастлабки саккиз ой мобайнида хўжаликларимизда гўшт тайёрлаш йиллик плани 66, сут тайёрлаш топшириғи 74,9, жун—68,8, қоракўл тери 120,5 процент бажарилди. Гўштга топширилган қорамолларнинг тирик вазни 376 килограммни, қўйэчкиларники эса 43,3 килограммни ташкил этди.

А. АЙДАРҚУЛОВ: — Шунга қарамай, катта камчиликлар мавжуд. Баъзи хўжаликлар фойда ўрнига зарар кўрмоқда. Маҳсулот ҳажми ва сифати ҳануз талаб даражасида эмас. Бунинг асосий сабаби озуқа етишмаслигида.

А. ПЕТРОСЯН: — Тўғри. Чорва самарадорлиги пастлигича қоляпти. Подалар структурасида кескин ўзгаришга эришилмаётир. Масалан, районимиздаги қўйлар подасида совлиқлар 59—60 процентдан ошмаяпти.

«Коммунизм» давлат наслчилик заводи бош чўпони Б. ТИЛЕБАЕВ: — Аввало яйлов унумдорлигини ошириш, улардан оқилона, мақсадга мувофиқ фойдаланиш ҳақида жуда кам қайғурияпти. Саксовулзорлар ва бошқа бутазорлар сабабсиз кесиб юборилияпти, яйлов ўтларидан тобора кўпроқ озуқа жамғарилаётир. Бу эса, ноёб ўсимликларнинг мутлақо қуриб кетишига сабаб бўляпти.

Область агросаноат комитети раисининг ўринбосари М. ЖАМОЛОВ: — Яйловлар маҳсулдорлигининг пасайиб кетишига қурилиш ташкилотлари, ишлаб чиқариш корхоналари, геология экспедицияларининг ўйламай-нетмай, плансиз равишда иш олиб боришлари ҳам сабаб бўляпти.

«КПСС XXV съезди» совхозининг директори А. НАЗАРОВ: — Молларни яхши асрамай, чиқимга йўл қўйган чўпонлардан ҳам, хўжалик раҳбарларидан ҳам масъулият талаб қилинади-ю, қоракўлчиликнинг қимматли озуқа базаси бўлган яйловлар маҳсулдорлигини камайтириб, қанчадан қанча зарар келтираётганлар моддий, маънавий жиҳатдан қонунга биноан жавобгарликка тортилмайдилар.

А. ПЕТРОСЯН: — Лекин муаммолар кўплигига қарамай ўзимизнинг ички резерв ва имкониятларимиздан иложи борича кўпроқ фойдаланишга ҳаракат қиляпмиз. Бунга «Партия XXV съезди» совхозида эришилаётган натижаларни мисол қилиб келтириш мумкин.

А. НАЗАРОВ: — Совхозимизда чўпонлар илгари ҳам оила-оила бўлиб отарлардаги қўйларни боқишарди. Чунки чўпон меҳнатининг характери шундай. Бироқ қатъий ҳисоб-китоб йўлга қўйилмаган эди.

«Шофиркон» совхозининг бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. БЕРДИЕВ: — Биз давлатга топширилган маҳсулот ҳажми учун ҳақ олардик. Бу ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишга рағбатлантирмасди.

А. НАЗАРОВ: — Шунинг учун ҳам чорвадорлар жамоат чорваси у ёқда қолиб, ўзлариникига кўпроқ эътибор беришарди. Биз бу йўл билан узоққа бориб бўлмаслигини тушундик. Шу туфайли бригада пудрати имкониятлари, унинг афзалликлари ҳақида тушунтириш олиб борилди. Пудрат асосида ишлаётган оилаларнинг тажрибаларидан намуна сифатида кенг фойдаландик.

Н. БЕРДИЕВ: — Бу чора-тадбирлар дастлабки йилиёқ яхши самара берди. Моддий манфаатдорликни ҳис қилганимиздан кейин ҳар нарсани тежаб-тергайдиган бўлдик. Ҳар бир сўм, ҳар бир тийин қатъий ҳисобда.

А. НАЗАРОВ: Чорвадорлар ортиқча чиқимга йўл қўйиш ўзларига зарар эканлигини яхши билишади. Шу туфайли кўпчилик оилалар кам чиқим билан кўпроқ маҳсулот етиштиришяпти. Даромад ҳам шунга яраша мўмай.

ПЛАНЛАР ПУХТА БЎЛСИН

Ҳ. Олимжон номли совхоз директори Ш. ОЧИЛОВ: — Планлаштиришда айрим чалкашликлар бор. Аввало, шартнома тузиб бўлингандан сўнг ҳам унга анча-мунча ўзгартишлар киритилаётганлигини таъкидламоқчиман. Бу ҳақли эътирозларга сабаб бўляпти.

«Шофиркон» совхозининг директори П. СУЛАЙМОНОВ: — Кейинчалик хўжалик планига тузатиш киритилгудек бўлса, у шартномаларда ҳам акс этиши табиий. Бу чўпонларга қўшимча ташвиш туғдириши билан бирга совхозга ҳам зарар келтиради. Масалан, тўл кампанияси тугаши арафасида, яъни мўлжалдаги қўзилар сўйилиб, тери топшириш планлари деярли бажарилиб қолганда ўстиришга қолдириладиган қўзиларни кўпайтириш ҳақида кўрсатма келиб қолади.

Б. ТИЛЕБАЕВ: Бу кўрсатмани бажариш учун мавсум сўнггида туғилган қўзиларни сақлаб қолишга зўр берилади. Маълумки, май ойида туғилган қўзининг бир қисми ҳавонинг исиб кетиши натижасида нобуд бўлади. Қолганлари эса кўнгилдагидек ўсмайди.

П. СУЛАЙМОНОВ: — Ҳозир чўпонлар ҳисоб-китобни яхши билишади. Чорвачиликдаги турли нормативлар ҳам уларга яхши маълум. Аммо кўпинча бу нормативларга юқори органлар эътибор беришмаётгани чорвачиликни, хусусан, қоракўлчиликни юксалтиришга тўғаноқ бўлаётир. Қоракўлчилик совхозларида аслида мавжуд молларнинг бош сони ҳисобига ўртача саккиз килограммдан гўшт етиштирилиши керак. Лекин хўжалигимизда бу йил ҳар бир қўй ҳисобига 11—12 килограммдан гўшт топшириш плани белгиланган. Беш йиллик охирига бориб бу кўрсаткич 15 килограммга етиши лозим. Гўшт топшириш планларининг асоссиз кўпайтириб қўйилиши кўплаб қўйлар, шу жумладан, совлиқларнинг сўйилиб кетишига сабаб бўляпти.

А. НАЗАРОВ: Натижада молларнинг түёқ сони камайиб кетаётир. Аслида пода структурасида она қўйларнинг сони 70 процентни ташкил этиши керак.

Н. БЕРДИЕВ: — Планлаштиришдаги чалкашликлар биз — чўпонларга, айниқса, қимматга тушмоқда. Иш мўлжалдагидек кетаётган бир пайтда тўсатдан планлар ўзгариб қолади. У ёки бу турдаги маҳсулот топшириш кўпайтириб қўйилади. Ана шунда режаларимиз бузилиб кетиб, кўнгилдагидек самарага эриша олмай қоламиз.

А. ПЕТРОСЯН: — Ҳозир чорвадорлар, айниқса, чўпонларнинг меҳнати оғирлиги ҳақида кўп гап бўляпти. Уларга етарли шарт-шароитлар яратишга келганда жуда кўп қийинчиликларга дуч келиб қолиняпти.

А. НАЗАРОВ: — Яйловлар шароити ҳисобга олинган яхши лойиҳалар йўқ. Совхозларда уй-жойларни кенгайтириш, маданий-маиший объектларни кўпайтириш учун маблағ бор. Бироқ турли хил идоравий тўсиқлар хўжаликларнинг ўз пулларидан мақсадга мувофиқ фойдаланишларига имкон бермаяпти.

МОЛИ ТУҚНИНГ — КУНГЛИ ТУҚ

Ш. ОЧИЛОВ: — Мустаҳкам озуқа базаси чорвачилик тараққиётининг асосидир. Бу йил ёғингарчилик кўп бўлганлиги туфайли яйловларда ўт сероб бўлди, озуқа экинлари яхши ўсди. Ҳозиргача анчагина ем-хашак жамғаришга муваффақ бўлдик.

А. АЙДАРҚУЛОВ: — Ҳамид Олимжон номли совхозда ҳали анчагина нуқсонлар бор. Нега озуқа экинлари, хусусан, беда ҳосилдорлиги область кўрсаткичидан паст? Ишни яхшилаш учун аниқ чора-тадбирлар кўриш ўрнига умумий гаплар билан чегараланиш ярамайди.

«СССР 60 йиллиги» совхози директори Т. РАМЕТОВ: — Бу совхозда озуқа етиштиришнинг илмий асосланган технологияси кенг жорий этилмаганлиги, ем-хашак ҳажми ва сифатининг талабга жавоб бермаслиги туфайли биз бошқа ерлардан ем ташиб келтиришга мажбур бўляпмиз. Бу эса жуда қимматга тушмоқда.

Бўрдоқичилик комплекси директори А. ШЕРҚУЛОВ: — Бизнинг комплексимиздаги моллар учун озуқа рационининг талаб даражасида бўлиши катта аҳамиятга эга. Мен шуни қўшимча қилмоқчиманки, кўпинча ем-хашак бир маромда етказиб берилмайди. Тез-тез узилишлар бўлиб туради.

Б. ТИЛЕБАЕВ: — Менинг пенсияга чиқишимга оз қолди. Лекин чўпон таёғини оладиган, бизнинг ишларимизни давом эттирадиганлар йўқлигидан ташвишланяпман.

Н. БЕРДИЕВ: — Бу ҳолга барҳам бериб, кадрлар масаласини ижобий ҳал этишнинг иложи борми? Албатта, бор. Бунинг учун биринчи навбатда жойларда маданий-маиший шароитларни яратиш, чўпонларнинг, айниқса, ёшларнинг унумли ишлашлари ва мароқли дам олишларига имконият туғдириш керак.

Б. ТИЛЕБАЕВ: — Яна бир масала. Ҳозир ҳамма ерда малакали ишчи, механизатор, қурувчи ва бошқа касбдаги мутахассислар тайёрлайдиган билим юртлари бор. Лекин чўпонлар касбини ўргатадиган билим даргоҳлари йўқ. Ахир, чўпонликнинг ҳам сир-асрори, ўзига хос томонлари, қийинчиликлари бор-ку?! У вақти келганда техникани ишлата олиши, ветврачларнинг ўрнини босиши керак.

Н. БЕРДИЕВ: — Яшириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Ҳамма чўпонларнинг ҳам шахсий моллари бор. Уларга ҳам ем керак. Лекин дўконларда ем сотилмайди. Оқибатда чўпонлар ўз қўйларини ҳам давлатнинг еми ҳисобига боқадилар. Бу умумий ишимизга зарар келтириши маълум.

Давра суҳбати қатнашчилари чорвачиликни ривожлантириш, гўшт, сут, қоракўл тери, жун тайёрлашни кўпайтириш, маҳсулотларнинг сифатини яхшилашга тўғоноқ бўлаётган проблемаларга тўхталиб ўтишди. Лекин сўзга чиққанларнинг кўпчилиги камчиликлар ҳақида гапиришди-ю, уларни бартараф этиш учун жойларда қандай резерв ва имкониятлар борлиги, улардан фойдаланиш учун қилинаётган ибратли ишлар, кўзда тутилаётган режалар ҳақида индашмади. Бизнингча, ҳамма ерда тармоқ юксалишини таъминлайдиган ресурслар, имкониятлар бор. Гап улардан омилкорлик билан фойдаланишда.

• Бутун куч—йиғим-теримга!

Масъулиятли кунлар

ЕТИШТИРИЛГАН ҲОСИЛНИ ВАҚТИДА ТЕРИБ ОЛАЙЛИК, ЯХШИ САҚЛАЙЛИК

Кўкда тез-тез пайдо бўлаётган булутлар, ёғингарчиликлар деҳқонларни ташвишлантириб қўйди. Пахта теримига кеч киришилди, мева, полиз ва сабзавот маҳсулотлари тайёрлаш давом этяпти.

Ғанимат дамларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш йўлларини излаш, мавжуд резерв ва имкониятларни ишга солиш керак. Ана шунда юбилей йили хирмонларини ўз вақтида тиклаб, Ватанга ёруғ юз билан рапорт берамиз. Буни яхши тушунган кўплаб деҳқонлар далаларда зарбдорчасига тер тўкишяпти. Натижада юбилейолди социалистик мусобақасида меҳнат муваффақиятларини қўлга киритаётган коллективлар кўпайиб боряпти. Хатирчи районидаги Пўлкан шоир номли совхознинг Ҳасан Умаров ва Зулфия Тўрақуловалар бошлиқ оилавий бригадалари дастлабки теримдаёқ йиллик топшириқни бажарди. Тўғри, ҳосилдорлик унчалик юқори эмас. Лекин даштда ўн центнердан пахта етиштиришнинг ўзи бўлмайди. Айни пайтда бу бригадалар ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш учун кураш олиб боришяпти. Областнинг бошқа районларидаги илғор бригадалар ҳам марра сари дадил яқинлашиб келишяпти.

Навоийлик картошкакорларнинг муваффақияти, айниқса, таҳсинга лойиқ. Улар шу пайтгача йиллик топшириқни 175 процентга етказишга эришдилар. Конимехлик полизкорлар, хатирчилик сабзавоткорларнинг ибратли ишлари ҳақида ҳам илиқ гапларни айтиш мумкин.

Иккита-учта очилган дастлабки гул баҳор келганлигидан дарак бериши мумкин. Бироқ бу кўклам тўла тантана қилганлигини билдирмайди. Область деҳқончилигининг ҳозирги аҳволи ҳам ана шундай ҳолатда. Ютуқлар бор-у, лекин улар умумий манзаранинг асосини ташкил қилмайди. Муаммо, камчилик ва хўжасизлик фактлари ҳам оз эмас.

Навоий районидаги «Коммунизм» колхозида Аҳмад Ўринов бошлиқ сабзавоткорлар коллективи звено пудрати бўйича ишлашади. Уларнинг ҳалол меҳнати натижаси далаларда шундоқ кўриниб турибди. Карам, помидордан мўл ҳосил етиштирилди. Аммо уларни топширишда одатдагидек турли тўсиқларга дуч келинди. Айниқса, помидор ҳосили ғарқ пишган пайтда уни топширишда кўп қийинчилик туғиляпти. Тайёрлов идоралари маҳсулотни қабул қилишади-ю, чиқитга кўп чиқаришади. Самарқанд консерва заводига юборилган маҳсулотнинг бир тоннага яқини қайтиб келди. Бир сўз билан айтганда, дала — пештахта, ёки дала — завод конвейеридаги узилишлар дала меҳнаткашларига ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан қимматга тушяпти.

— Маҳсулотни қаерга, қачон топширишимизни аниқ билмаймиз, — дейди звено бошлиғи. — Тахминий иш юритишнинг зарари катта. Аъзоларимиз аниқ график асосида ишлашни, ҳатто, олдиндан об-ҳаво маълумотларига эга бўлишни истащади.

Афсуски, соҳибкорлар истаги билан юқори органлар унчалик қизиқишмаяпти. Шу туфайли областда август ойининг ўзида 200 тоннага яқин помидор нобуд бўлди. Бу маҳсулот савдо дўконларида тўлиб-тошиб кетгач, уни Самарқанд ва Бухоро областларидаги консерва заводларига йўллашди. Лекин маҳсулот кўп эди. Юборилган помидорнинг бир қисмини орқага қайтаришди. Оқибатда йил давомида сара маҳсулотлар сувга айланди. Далаларда ҳам анчаси чириб қолди.

— Областимизда маҳсулотни қайта ишловчи биронта корхона йўқ, — дейди область агросаноат комитетининг тайёрлов бўлими бошлиғи А. Ҳожиев. — Илгари вино пункти сифатида фойдаланилган учта цехни реконструкция қилиш ниҳоятда секинлик билан олиб борилияпти.

Маҳсулотларни сақлаш бўйича ҳам аҳвол ғоят ташвишланарли. Агросаноат комитети тасарруфидаги биргина омбор эҳтиёжнинг ўндан бирини ҳам қопламайди. Область матлубот жамиятига қарашли омборларда ҳам асосан картошка, пиёз сақланади. Бошқа маҳсулотларни қиш ойлари учун сақлаб қўйишга имконият деярли йўқ.

Яна бир масала. Таҳлиллар сабзавот, полиз маҳсулотларини йиғиштириб олиш ва топшириш ишларини кескин яхшилаш зарурлигини кўрсатяпти. Навоий областида бу масалага шу пайтгача жиддий эътибор берилмади. Ёз ойлари давомида хўжаликлар ўз ҳолича, савдо идоралари ўз билганича иш юритиб келди.

Бу каби камчилик ва узилишларнинг оқибати аён. Областда сабзавот тайёрлаш топшириғи 10 октябрга қадар эндигина 47,5 процентга уддаланди. Полиз 90, хўл мева тайёрлаш топшириғи бўлса атиги 44 процентга бажарилди. Далаларда ҳосил йўқ, деб бўлмайди. Фақат уларни тез ва соз йиғиштириб олиш, юқори сифат билан сақлаш, меҳнаткашлар дастурхонига етказиб бериш чораларини кўриш керак.

Пахтазорларда қизғин иш. Вужудга келган вазият бутун куч-ғайратни мавсумни муваффақиятли ўтказишга сафарбар этишни тақозо қиляпти. Афсуски, ҳозирча терим агрегатларини ишга солиш суст. Теримчиларнинг иш унуми паст. Ҳамма теримга тўла сафарбар этилмаган.

Саҳифа материалларини «Совет Ўзбекистони» газетасининг махсус мухбирлари Ж. САЪДУЛЛАЕВ, К. РИХСИЕВ, А. ҚОРЖОВОВлар тайёрлашди.

ҲОСИЛ-87

Важ-корсон хирмон бўлмайди. Ҳосил тақдирини ғанимат дамлардаги виждоний меҳнат ҳал қилади

◆ МАМЛАКАТИМИЗНИНГ ЯГОНА ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ КОМПЛЕКСИ ТАРАҚҚИЁТИГА ЎЗБЕКИСТОН ҚЎШАДИГАН ҲИССАНИ КЎПАЙТИРИШ БИЗНИНГ ИНТЕРНАЦИОНАЛ БУРЧИМИЗ, ВАТАНПАРВАРЛИК ИШИМИЗДИР.

◆ БУГУНГИ КУНДА ПАХТАЗОРЛАРДА НИҲОЯТДА ОҒИР, АЙТИШ МУМКИНКИ, ФАВҚУЛОДДА ШАРОИТ ҲУКМ СУРМОҚДА. ТАБИАТ ҚИЙИНЧИЛИКЛАРИГА ЎЗИМИЗНИНГ ФИДОКОРОНА МЕҲНАТИМИЗНИ ҚАРШИ ҚЎЯЙЛИК! ЙИҒИМ—ТЕРИМДА МАСЪУЛИЯТНИ, УЮШҚОҚЛИКНИ ВА ЯЛПИ САФАРБАРЛИКНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

◆ ЙИҒИМ-ТЕРИМ ТАДБИРЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИ КУН САЙИН, СОАТ САЙИН НАЗОРАТ ОСТИГА ОЛИНСИН. ҚУЁШЛИ КУНЛАРНИНГ ҲАР ДАҚИҚАСИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК.

Рамз БОБОЖОН,

Ўзбекистон ССР халқ шоири,
СССР Давлат мукофоти лауреати

Шошил, эй юрагим!

Сафарбар сатрлар туғилган маҳал
Тилингим тий десанг, тия олмайман!
Пахта далалари имласа саҳар,
Шаҳар либосини кия олмайман...
Яна йўл оламан манзилма-манзил,
Кечами-кундузми, отлиқми-яёв...
Йўл-йўлакай гурунг, қочириқ, ҳазил,
Кексалик қалбида олгандай олов...
Халқнинг оғир юкни кўтаролмаган
Полвонлар зотидан олисман азал!
Гул-булбулдан нари ўта олмаган
Бачкана шоирдан қиламан ҳазар!
Теран туйғулардан юрагим жўшиб,
Баралла ҳайқирай, дейман, ҳамиша.
Миллионлар сафига ўзликни қўшиб,
Дарёдай айқирай, дейман, ҳамиша.
Шошил,
эй юрагим,
шошил далага!
Савоббахш юмушдан қолма,
етиш бор!
Пешқадам интилар қутлуғ маррага,
Сен эса шеър кучин кўрсатгил такрор!
Кошки, арғамчига чийириқ қилдай
Мададкор бўлолсанг, қалтис бир дамда.
Наҳотки, чаноқлар ғариб кўнгилдай
Ич-ичдан йиғласа аччиқ-аламда!-
Наҳотки, қор ёгса,
қорнинг тагида
Совуқдан тўнгакдай тўнгиса ғўза!
Наҳотки, етимдай ер этагида—
Оёқ ости бўлса, жавоҳир кўза!!
Шошил,
эй юрагим,
шошил,
кечикма,
Лаҳзалар ғанимат!
Бу, виждон сўзим.
Бойликни бой бериб, қуйиб,
ичикма,
Ерга қарамаса, кошкийди, юзим!
Балки
насиб этар орзули кун ҳам,
Қўшиғим қўшиққа уланиб кетар...
Гулгун галстугим ҳилпираб кўркам,
Дўстим қувончидай юзимни ўпар.
Балки,
кипригимга қўнган кузги чанг
Эртага далолат берар бу кундан.
Балки,
пахта учун даладаги жанг —
Куч талаб,
панд еган кабн сотқиндан...
Начора!
Куч деса, беқиёс кучман,
Курашда тантиман,
сақламайман кек,
Ҳатто,
қийнаса ҳам, пахтага ўчман,
Ҳали ҳам ўшаман, ўзбекман,
ўзбек!
Мен ўша ошиқман,
бағри кабобман,
Машҳур бободеҳқон деса дегулик.
Элак-элак қилсанг, бари-бир, софман,
Лекин
дард ичимни еса, егулик...
Шошил,
эй, юрагим,
офтобга айлан,
Ғўза тепасига етиб бор нурдай!
Энг олий руҳга кир,
бардошга шайлан,
Дала кўз ёшларин қабул эт дурдай!
Интизор далалар имласа саҳар,
Шаҳар либосини кия олмайман.
Сафарбар сатрлар туғилган маҳал
Тилингим тий десанг, тия олмайман!

САНЪАТКОРЛАР ПАХТАЗОРДА

Ўзбекистонда бугун ҳамма пахтакор. Ҳар биримиз юбилей йили хирмонини юксалтириш йўлида жонбозлик кўрсатишимиз керак. Пахтазорда ҳар кимнинг ўз ўрни бор. Айни кунларда санъат арбоблари ҳам пахтакорлар билан ёнма-ён туришибди. Махсус концерт бригадалари тузилиб, улар пахтакорлар ҳузурида ўз санъатларини намойиш этишяпти.

М. Турғунбоева номли Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган давлат «Баҳор» халқ рақс ансамбли коллективи Оққўрғон райони дала меҳнаткашлари ҳузурида бўлди. Концертдан сўнг санъаткорлар пахтазорга чиқиб, йиғимтеримда иштирок этишди.

Суратда: «Баҳор» раққосаларининг чиқиши.

А. РИСҚИЕВ фотоси (ЎзТАГ).

МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАРЛАРИ

БУХОРО ОБЛАСТИ

Ўтган куни область далаларида 110685 киши ишлади. Уларнинг ҳар бири ўртача 63,6 килограммдан пахта терди. Пайкалларга олиб чиқилган 1693 та терим комбайнининг ҳар бири билан ўртача 3,5 тоннадан «оқ олтин» йиғиштириб олинди.

Бу йил область пахтакорлари машина теримига катта эътибор беришмоқда. Дала гвардиячилари мавсум бошидан бери 80 минг тонна пахтани агрегатлар бункеридан тўкишга эришдилар. Олот районидаги Крупская номли, Қоракўл районидаги Киров номли, Свердлов районидаги Свердлов номли колхозлар механизаторларининг ғайрати таҳсинга лойиқ. Бу хўжаликларда кунига терим машиналари бункеридан 100—150 тоннадан пахта бўшатиляпти.

Аммо областда машина терими суръатини яна ҳам ошириш учун анчагина резервлар бор. Масалан, Вобкент районидаги Брежнев номли, Свердлов районидаги Навоий номли, Шофиркон районидаги И. Мўминов номли хўжаликларда кунига машиналар ёрдамида 7—25 тоннадан пахта териляпти, холос. Бу ерларда машина теримини тезлатиш, юқори унумдорликка эришаётган қўшни хўжаликларнинг тажрибасидан кенг фойдаланишга эришмоқ керак.

Ғиждувон районидаги Ленин номли колхозда яшовчи 70 ёшли Улуғ Ватан уруши ветерани Маҳмуд бобо Ҳожиев катта хирмонга муносиб ҳисса қўшиш учун қалб амри билан пахтазорга чиқди. У айни кунларда оила аъзолари билан биргаликда далада ишламоқда. Оилавий звено коллективи мавсум охирига қадар 15 тонналик хирмон уюш мажбуриятини олган.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Каттақўрғон районида машиналар қувватидан самарали фойдаланилаётир. Ўтган куни районда машина терими плани 3 процентга етказилди. Ҳар бир «зангори кема» бункеридан 4 тоннадан «оқ олтин» тўкилди. Пахтачи ва Иштихон районлари механизаторлари ҳам юқори кўрсаткичга эришдилар. Жомбой районидаги «Жомбой» совхозида машиналар ёрдамида 13 октябрь куни йиллик планнинг 4 проценти миқдорида пахта териб олинди.

Шу билан бирга областнинг қатор районларида терим техникаси самарадорлиги ҳануз пастлигича қолмоқда. Масалан, Большевик районидаги мавжуд 239 та агрегатнинг 97 таси теримда қатнашмоқда.

Оқдарё райони далаларида 6700 киши пахта термоқда. Тўртта автомагазин ва 17 та маиший хизмат кўрсатиш точкасида уларга намунали хизмат кўрсатилмоқда. Теримчиларга энг керакли моллар тақдим этилаётганлиги туфайли ҳар бир автолавканинг кунлик савдоси 3 минг сўмга етди.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ

Мирзачўл районидаги «Ўзбекистон» совхозида жойлашган маиший хизмат комбинатининг сартароши Убайдулла Бекмирзаев ўз меҳнат отпускасини пахта даласида ўтказишга қарор қилди. У. Бекмирзаев кеча ўзи бошқараётган машина бункеридан 14,4 тонна «оқ олтин» тўкди. Унинг мавсум бошидан бери терган пахтаси 131 тоннадан ошди.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ

Пахтаобод районидаги «Андижон» колхози аъзоси Шарифа Ражабова бир кунда 210 килограмм, мавсум бошидан бери 3 тоннадан зиёд пахта терди.

Республика ёзувчилари ва шоирларидан бир группаси Пахтаобод районидаги Охунбобоев номли колхозда бўлдилар. Мукаррама Муродова, Фарид Усмон ва Усмонжон Шукуровлар колхозчилар билан учрашиб, уларга ўзларининг янги шеърлари ва асарларидан парчалар ўқиб беришди.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ

Қарши педагогика билим юртининг бир ярим минг кишилик коллективи Усмон Юсупов райони хўжаликларида зарбдорчасига ишламоқда. 24-совхозда 476 киши пахта тераётир. Ҳар бир теримчининг кунлик иш унуми ўртача 68 килограммни ташкил этяпти.

НАВОИЙ ОБЛАСТИ

Қизилтепа районидаги «Бухоро» колхозининг Темур Пўлатов бошлиқ бригадаси аъзолари йиллик план бажарилганлиги ҳақида рапорт бердилар. 30 гектар ердан 65 тонна «оқ олтин» териб олинди. Ҳосилнинг 95 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Бригада коллективи яна 35 тонна пахта тайёрлашни кўзламоқда.

Шу райондаги қўриқ «Ўртачўл юлдузи» совхозининг Тўхта Латипов бошлиқ бригадасидан йиллик марра эгалланганлиги ҳақида хушхабар олинди. 30 гектар ердан 74 тонна пахта териб олган миришкорлар яна 24 тонналик хирмон уюшни кўзлашмоқда.

Навоий районидаги «Нарпай» совхозининг Қосим Собиров бошлиқ бригадасида йиғим-терим суръати ниҳоятда суст. Бу ерда бир кунда планнинг 15 проценти, мавсум бошидан бери эса 0,86 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланди, холос.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Ўтган куни Ворошилов райони далаларида ишлаган 400 та «зангори кема»нинг ҳар бири ёрдамида 4,3 тоннадан пахта териб олинди. К. Маркс номли колхозда бу кўрсаткич ўртача 6,4 тоннани ташкил этди.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ

Ўзбекистон районидаги «Комсомол» совхозининг Садбарой Раҳмонова бошлиқ бригадаси зафар маррасини эгаллади. 56 гектар ернинг ҳар гектаридан 27 центнердан хом ашё йиғиштириб олинди. Жами ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машиналар зиммасига тўғри келади. Илғор механизатор Жўрақул Эгамов ўз «зангори кема»си бункеридан 71 тонна пахта бўшатди. Бригада аъзоларининг янги марраси ҳар гектар ердан қўшимча 9 центнердан «оқ олтин» териб олишдан иборат.

Риштон районидаги «Партия XXV съезди» совхозининг Набижон Ғаниев бошлиқ оилавий звеноси йиллик планни ошириб адо этди. Миришкорлар 12 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 26 центнер ўрнига 31,2 центнердан хирмон кўтардилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Ўтган куни область далаларида 129923 киши ишлади. Ҳар бир теримчининг ўртача иш унуми 34 килограммни ташкил этди. Мавжуд 2913 та терим машинасининг 2663 таси ишлатилиб, ҳар бир агрегат бункеридан ўртача 5 тоннадан «оқ олтин» тўкилди.

Чиноз районидаги Карл Маркс номли ва «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозларида уруғлик пахта тайёрлаш плани бажарилди. «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги» колхозида пландаги 1260 тонна ўрнига 1286 тонна, Карл Маркс номли колхозда эса пландаги 527 тонна ўрнига 568 тонна уруғлик пахта тайёрланди.

80 гектар ернинг ҳар гектаридан 20 центнердан ҳосил олган Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг Усмонқул Эшматов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси пахта тайёрлашда йиллик планини бажарди.

Комсомол-ёшлар Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига яна 80 тонна «оқ олтин» тайёрлаш мажбуриятини олишди.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ

13 октябрда область пахтазорларида 89656 теримчи ишлади. Ҳар бир кишининг ўртача иш унуми 48 килограммга тўғри келди. Бу кўрсаткич Уйчи ва Наманган районларида тегишли равишда 54 ва 52 килограммни ташкил этди. Ҳар бир теримчи Янгиқўрғон районида 27, Косонсой районида эса 38 килограмм пахта терди.

Наманган районидаги «Шербулоқ» совхозининг Раҳимбой Раҳматов бошлиқ бригадаси Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига олган социалистик мажбуриятини бажарди. 15 гектар адир ерларнинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Бригада аъзолари бу кўрсаткични 41 центнерга етказишни кўзлашмоқда.

Район ижроия комитети ташкил этган агитбригадаси составидаги «Гулбаҳор» ҳаваскорлик ансамбли қатнашчилари Учқўрғон райони хўжаликларида 33 марота ба концерт бердилар.

СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ

Шўрчи районидаги «Коммунизм» колхози механизаторлари машина терими планини адо этдилар. 14 та «зангори кема» бункеридан 1245 тонна пахта тўкилди. Ҳозиргача 150—170 тоннадан «оқ олтин» терган Эргаш Шукуров, Эргашали Раҳимов, Бозор Боймуродов ва Холбой Қўлдошевлар хирмонга муносиб улуш қўшдилар. Хўжалик механизаторлари яна 400 тонна хом ашёни машиналар бункеридан тўкишга аҳд қилишди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Тошкент халқ хўжалиги институти
1987-1988 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимга ўрта маълумотли, камида икки йил амалий иш стажига эга бўлган илғор колхозчилар, ишчилар ва СССР Қуролли Кучларидан запасга бўшатилганлар саноат корхоналари, автотранспорт, йўл қурилиш ташкилотлари, агросаноат бирлашмалари, колхоз ва совхозлар, ҳарбий қисмларнинг қўмондонликлари берган йўлланмага мувофиқ қабул қилинади.

Ўқишга юборилган колхозчилар, шу колхозда белгиланган меҳнат минимумини бажарган бўлишлари лозим. Савдо ва умумий овқатланиш корхоналарининг ишчилари сотувчилар), ошпазлар, контролёр-кассирлар, қандолатчилар), шунингдек ҳисоб-китоб ва назорат билан машғул бўлган ходимлар (бош бухгалтерлар ва уларнинг ўринбосарлари, бухгалтерия ва контрол-ревизия хизмати бўлимларининг бошлиқлари ва уларнинг ўринбосарлари, ҳисоб-китоб группаларининг раҳбарлари, катта бухгалтерлар, катта экономистлар, катта бухгалтер-ревизорлар, бухгалер-экспертлар, катта ҳисобчилар, катта кассирлар, ҳисобчилар, кассирлар, ҳисобчи-кассирлар, калькуляторчи табелчилар, таксировкачилар, учётчилар, бош назоратчи ревизорлар ва уларнинг ўринбосарлари, катта контролер-ревизорлар, контролер-ревизорлар, катта ревизорлар, ревизорлар, катта ревизор-инспекторлар, ревизор-инспекторлар, инспекторлар) ҳам мутахассисликлари бўйича камида икки йил иш стажига эга бўлишлари лозим.

Умумиқтисодий мутахассисликларга кирувчилар математика ва жамиятшуносликдан, товаршунослик ва савдони ташкил этиш билан боғлиқ мутахассисликларга кирувчилар математика ва химия бўйича суҳбатдан ўтадилар.

Тингловчиларга стипендия тўланади, мухтожларга ётоқхона берилади. Тайёрлов бўлимини муваффақиятли битирганлар институтнинг биринчи курсига конкурсдан ташқари қабул қилинади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ректор номига ариза, иш жойи ёки хизматни ўтаган жойидан йўлланма, ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (асли), характеристика, 6 дона фотосурат (3x4) см, медицина справкаси (806/У форма), меҳнат (колхозчи) дафтарчасидан кўчирма.

АРИЗАЛАР 10 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Суҳбат ва тингловчилар сафига қабул қилиш — 11-25 ноябрда ўтказилади:

ЎҚИШ 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати — 8 ой.

Ҳужжатлар топшириш пайтида паспорт, комсомол билети, ҳарбий билет (рўйхатга олинганлик тўғрисидаги гувоҳнома), меҳнат дафтарчаси (кадрлар бўлимидан тилхат бериб вақтинча олиб келиш керак) шахсан кўрсатилади.

Справкалар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, 63-алоқа бўлими, Олмазор кўчаси, 183-уй.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИ
актёрлик вазифасига
(уч эркак ва икки аёл)

КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

КОНКУРС ШАРТЛАРИ.

Конкурсда қатнашувчилар олий театр маълумотига эга бўлиб 26 ёшдан ошмаган бўлишлари керак. Эркаклар ҳарбий хизматни ўтаган бўлишлари лозим.

Қуйидаги ҳужжатлар талаб қилинади: конкурс жюриси номига ариза, иккита 13x18 форматдаги фотосурат олий ўқув юртини битирганлиги ҳақидаги дипломнинг нусхаси, яшаб турган жойидан справка.

АРИЗАЛАР
30 ОКТЯБРГАЧА
ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Театр адреси: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 34-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
МЕХАНИКА ВА ИНШООТЛАРНИНГ СЕЙСМИК МУСТАҲКАМЛИГИ ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кичик илмий ходим: пахта териш машиналарининг параметрларини оптималлаш лабораторияси.

КОНКУРС МУДДАТИ
29 ОКТЯБРГАЧА

Ҳужжатлар юбориш учун адрес: Тошкент шаҳри, ГСП, Академиклар шаҳарчаси (1, 17, 83-автобуслар, 17,18, троллейбуслар, 6, 13, 22 трамвайларнинг «Академиклар шаҳарчаси» бекати).

●

ПАССАЖИРЛАР
ДИҚҚАТИГА!

«ТОШКЕНТ»
АВТОВОКЗАЛИ

БУХОРО, ФАРҒОНА, ФРУНЗЕ йўналишларида қатновчи автобусларга

ОЛДИНДАН БИЛЕТ
СОТИШНИ
ТАШКИЛ ЭТАДИ

Автобус билетларини рейсга жўнашдан ўн кун олдин сотиб олиш мумкин.

Тошкент область автовокзаллар ва пассажирлар автостанцияларининг ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР
ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги

«УЗТОРГСТРОЙ»
трестининг

кўчма механизациялашган колоннаси

ТУГАТИЛДИ

Даъволар 14 ноябргача қуйидаги адресда қабул қилинади: 700148, Тошкент шаҳри, Файзиобод кўчаси, 46«а» уй.

●

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 16/X Раймонда, 17/X да Фауст.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/X да Зебуннисо, 17/X да Куёв.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 16/X да Ёшликда берган кўнгил, 17/X да Ана, ума совчилар.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 16/X да Келинлар қўзғолони, 17/X да Майсаранинг иши.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети Ўзбекистон телевидениеси ижтимоий-сиёсий кўрсатувлар Бош редакциясининг Бош режиссёри М. Маҳкамовга акаси

Ҳаким
МАҲКАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университетининг ректорати, партия ва жамоат ташкилотлари ҳамда биология-тупроқшунослик факультетининг коллективи одам ва ҳайвон физиологияси кафедраси доценти М. Н. Тошмуҳамедовага турмуш ўртоғи

Урол
ЖУМАҚУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Спорт

• Каспаров—Карпов баҳсида

БИР ЮРИШ ҚИММАТИ

Чигаллигу кечган воқеалар жиҳатидан иккинчи партия ва айниқса унинг якуниловчи қисми узоқ вақт мутахассислар ёдидан кўтарилмаса керак.

Синчков одамлардан ҳеч нарса қочиб қутилмас экан. Анатолий Карпов 1951 йили, яъни «қуён йили»да туғилган. Икки мучал ўтгач, 1975 йили 24 ёшида у XII жаҳон чемпиони бўлди. Кейинги ўн икки йил орасида Карпов 50 дан зиёд мусобақаларда ғолиб чиқибди. Ушбу 1987 йил ҳам «қуён йили». Яқинда у Испаниянинг Бильбао шаҳрида бўлиб ўтган халқаро турнирни биринчи ўрин билан якунлаб ўзига хос рекорд ўрнатди: 15 ёшида мастерлик даражасини олгандан бери жами 68 турнирда матчда биринчи совриндор бўлибди. Бу борада 54 йил умр кўрган биринчи рус жаҳон чемпиони Александр Алехиндан ҳам ўзиб кетибди. Уники жами 66 та бўлган экан. Карпов бу сонни 100 га етказиш ниятида эмиш. Яна бир ўзига хослик кейинги ўн йил давомида унга москвалик халқаро гроссмейстер Игорь Зайцев, яни, «Қуёнов» бош тренер-секундантлик қилиб келмоқда.

— Шундай бўлгач, — дейишяпти унинг мухлислари, —ушбу матчда ҳам Карпов яхши ўйнаши керак!

Дарвоқе турнирларда камроқ ўйнасада лекин нуқул биринчиликни олиб келаётган XIII шахмат тождори Гарри Каспаровнинг ҳам ўз ҳисоб-китоби бор, албатта. Ҳа, айтгандай Карповдан бир мучал ёшроқ Каспаровнинг йили ҳам «қуёнику ахир...

Хўш, иккинчи партия тафсилотлари ҳақида нима дейиш мумкин? Бу икки забардаст гроссмейстер ўртасида олдин ўйналган 100 партиянинг бирортасида ҳам инглизча бошланиш учрамаган эди. Ниҳоят ушбу матчнинг иккинчи учрашувида ана шу дебют ишга солинди. Буниси ҳам рекорд. Қора доналарни сурган Карповнинг 6-юриши принципиаллик аломати эди. Унинг марказий «е» пиёдаси чегара чизиғини кесиб ўтди. Оқларнинг 9-юришига харифи пиёда қурбони билан жавоб берди. Юзага келган позиция аввал ҳеч қачон ва ҳеч қаерда учрамаган экан. Ҳа, бу Карпов топган янгилик эди. Шу пайт биттагина 10-юриш устида жаҳон чемпиони 1 соату 21 минут ўйланиб қолди. Буниси яна бир рекорд. 40 юришга жами 2,5 соат ажратилса-ю, унинг ярмидан кўпи битта юришга кетса-я?!

Каспаров «инъом»дан юз ўгириб пиёдани олиш ўрнига ўзиникини бир хона олға суриб қўйди. Бир неча юришлардан сўнг кўп-кўп ўйлаш навбати энди Карповга ўтди. Чамаси унинг 17-юриши қўллаган янгилигини пучга чиқарган кўринарди. Каспаров чегарадан ўтган қора пиёдани қуршовга олишдан воз кечиб, бошқача йўлни танлади: вақтинча ўзи пиёда қурбон қилиб, қора шох қароргоҳини заифлаштиришни афзал кўрди. 20-юриш олдидан томонлар сарф лаган вақт тенглашиб, кейинги 20 юришга бор-йўғи 25 минутдан қолди, холос. Вазият эса ниҳоятда мураккаб. Бинобарин ҳисоб талаб эди. Одатда бундай тиғиз ҳолларда мудофааланаётган томоннинг вазифаси оғирроқ бўлади. Каспаров ҳужумни бир юриш кейин кучайтирарман деб ташаббусни қўлдан бериб қўйди. Карповнинг барча сипоҳлари ўйнаб кетди. Ажабо, бунинг устига Каспаров 26-юришни қилгач соат тугмачасини босишни анчагача унутиб қўйди. Соат байроқчаси контролга етиб қолган. Бинобарин жаҳон чемпиони бир неча секунд орасида 10-12 юришни қилиши керак эди... 32-юришдан сўнг оқ шох мажбурий мот ҳолатда қолди. Ваҳолонки шу пайтда тахтада фарзину, биттадан от (пиёдалардан бўлак) бор эди, холос. Энди ҳисоб Анатолий Карпов фойдасига 1,5—0,5. Бугун учинчи партия ўйналиши керак.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

16 октябрь, жума

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — «Мен уни келишини истайман». Бадиий фильм. 10.35 — Дунё ва ёшлар. 11.10 ва 16.10 — Янгиликлар. 16.20 — Қайта қуриш прожектори. 16.30 — «Серёжа». Бадиий фильм. 17.45 — Ғолиблар. 19.05—Дунё воқеалари. 19.20 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 Время. 22.00 — «Детектив ўйини». Телеспектакль. 23.15 — Дунё воқеалари. 23.30 — Тунги информацион-музикали программа.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Инглиз тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Онамларининг мактаби. 12.35 — «Бош узра шаҳар». Бадиий фильм, 3-серия. 15.05 — Янгиликлар. 15.15 — И. С. Тургенев ҳаёти ва ижоди. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Ҳужжатли фильм. 19.15 — Фильм-концерт. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Реклама. 20.50 — Ҳамдўстлик. 21.20 — Қайта қуриш прожектори. 21.30 — Время. 22.00 — Футбол. «Нефтчи» — «Спартак». 22.45 — Янгиликлар.

ЎзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50— Салом кичкинтойлар. 8.00 — Телефильм. 16.45 — Зоология. 17.15 — Телефильм. 17.30 — Ғ. Ғулом — моҳир прозаик. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Болалар учун концерт. 18.55— Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.50 — Телефильм. 20.00 — Интенсивлаш — беш йиллик шиори. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.00— Долзарб вазифа. 22.10 — «Оловли йўллар». Бадиий фильм. 11-серия.

ЎзТВ-II. 19.30 — «Чегарадаги отишув». Бадиий фильм. 20.40 Ритмик гимнастика. 21.00 — Пахтакорларнинг меҳнат вахтаси. 21.30 — Время. Фрунзе. 22.00 — «Якка сузиш». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Оҳангга тўлсин диёр. 9.30 —«Октябрь». 11.15 — Юность. 12.10 — Мелиоратор. 12.40 — Д. Илёсов қўшиқлари. 13.30 — Чорвадор. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Дўстларимиз овози. 18.15 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.30 —Биринчи ўзбек филофонисти З. Султонов. 19.20 — «Огонёк» 21.00 — Пахтакорларнинг талабларига биноан концерт. 22.30 — «Инсон тақдири». Радиопостановка.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.